

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

- ***Προληπτικές Μορφές Ελέγχου: Διοικητικό Βάρος ή Αναγκαιότητα***

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Συνάδελφοι ήρθε η ώρα. Τέλειωσαν οι φωτογραφίες. Παρακαλώ την απόλυτη ησυχία και προσοχή σας. Ευχαριστώ εκ των προτέρων.

Να ζητήσω είπα την κατανόηση, εγώ θα έλεγα και την συγνώμη προφανώς από την Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, την κυρία Θεοτοκάτου, η οποία δεν έφταιγε σε τίποτα προφανώς και είναι μεγάλη μας τιμή που στο κάλεσμα μας ανταποκρίθηκε στο να βρίσκεται στο κεντρικό συνέδριο της Αυτοδιοίκησης, σε μια πραγματικά δύσκολη περίοδο, αλλά θα έλεγα πέραν της δυσκολίας, ελπιδοφόρα.

Όταν μπορέσουμε να δράσουμε ενωτικά και όταν μπορέσουμε να δούμε με ποιο τρόπο η Αυτοδιοίκηση σε συνεργασία με τους ελεγκτικούς μηχανισμούς για την διαφάνεια και τον προληπτικό έλεγχο μπορεί να προχωρήσει παρακάτω.

Αυτή η συνεδρία, εκτός από την εκλεκτή και αξιότιμη Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, έχει και ανθρώπους, οι οποίοι μπορούν να βοηθήσουν την Αυτοδιοίκηση για την παρακάτω προσπάθεια, την οποία θα πρέπει να κάνουμε, πρώτα από όλα για την ασφάλεια των δημοτικών αρχόντων αλλά και για την διαφάνεια και την καταστολή οποιασδήποτε αδιαφανούς κατάστασης μπορεί να υπάρχει στους Δήμους.

Είναι ο Ιωάννης Σελίμης, Επιθεωρητής Ελεγκτής Δημόσιας Διοίκησης, με τον οποίο οφείλω να πω, έχω εκπλαγεί και από τις διοικητικές του αλλά και από την προσπάθεια που έχει κάνει και έχει οργώσει όλη την χώρα για να δώσει έναν καινούργιο φορέα του εσωτερικού ελεγκτού.

Την κυρία Μαρμαλίδου Βέρα, Πρόεδρο του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών Ελλάδας, που είναι πολύτιμα αυτά τα οποία θα ακούσουμε.

Του κυρίου Ιωάννη Φίλου, αναπληρωτή καθηγητή Ελεγκτικής Διεθνών Προτύπων, από το Πάντειο Πανεπιστήμιο, ευχαριστούμε για την συνδρομή του.

Και τον κύριο Yannis Wendling, Προϊστάμενο Διευθυντή Εσωτερικών Ελέγχων, στο Παρίσι βρίσκεται η δική του λειτουργία, όπου θα ακούσουμε πάρα πολύ σημαντικές πρακτικές εφαρμογές, που εφαρμόζονται ήδη σε Δήμους και σε φορείς Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Γαλλία.

Κλείνοντας να πω, για να πάμε κατευθείαν στους ομιλητές, να πω ότι η συνεργασία μας με το Ελεγκτικό Συνέδριο, υπό την ηγεσία της κυρίας Θεοτοκάτου και την συνεργασία που έχουμε δημιουργήσει με συνεδρίες ενημέρωσης και στην Αθήνα και στην Θεσσαλονίκη πριν λίγες εβδομάδες αλλά και σε άλλα σημεία της Ελλάδας, αλλά και από την σταθερή μας διάθεση, όπως είπα και στο ετήσιο συνέδριο που υπερψηφίστηκε, να υπάρχει η διατήρηση του προληπτικού ελέγχου μέσα από το Ελεγκτικό Συνέδριο, μας δίνει την δυνατότητα του να ακούσουμε με μεγάλο ενδιαφέρον, ευθύς αμέσως τον λόγο και την εισήγηση που έχει η κυρία Πρόεδρος.

Κυρία Θεοτοκάτου στο βήμα. Σας ευχαριστούμε και πάλι για την παρουσία σας.

A. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Εγώ ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε, κύριε Δήμαρχε, και τους λοιπούς συνέδρους. Ευχαριστώ για την πρόσκληση και ευχαριστώ για την φιλοξενία, την άποψη φιλοξενία μπορώ να πω.

Παρακολουθώντας επί 2,5 περίπου ώρες τα τεκταινόμενα, προκειμένου να ολοκληρωθεί το ψήφισμα, με προκαλέσατε να τοποθετηθώ και εγώ ως δημότης και ως πολίτης.

Πραγματικά, αν είχα την δυνατότητα θα μπορούσα και εγώ να τοποθετηθώ ως δημότης. Γιατί πολύ ωραία τα λέμε εμείς από την

μια πλευρά, να ακούσουμε και τους άλλους όμως, τόσο για το βαθμό ικανοποίησης που έχουν οι δημότες, όσον αφορά την λειτουργία των θεσμών, όσο και από το αν όλοι οι δημότες είναι ικανοποιημένοι από το επίπεδο λειτουργίας των Υπηρεσιών των Δήμων.

Πιστεύω ότι σε γενικές γραμμές όλοι φροντίζουμε για αυτό και η προκαταρκτική θέση είναι αφορμή από αυτό που είπε ο κύριος Πρόεδρος της ΚΕΔΕ και Δήμαρχος Αμαρουσίου, ο κύριος Πατούλης, σε σχέση με τους όμορους Δήμους. Γιατί πραγματικά, εγώ έχω την τύχη ατυχία να είμαι στα όρια δυο Δήμων. Τώρα βέβαια, είναι ένας καλλικρατικός Δήμος και τα πράγματα έχουν καλυτερεύσει, αλλά πραγματικά προηγουμένως υπήρχε σοβαρή δυσλειτουργία και παθογένειες στην αντιμετώπιση των προβλημάτων μιας περιοχής, που η μια πλευρά του δρόμου ανήκε στον έναν Δήμο και η άλλη πλευρά του δρόμου, ανήκει ακριβώς στον άλλο Δήμο.

Πολλά τα προβλήματα πράγματι. Αλλά για αυτό είστε εδώ όλοι, για αυτό είμαστε εδώ όλοι, για να αντιμετωπίσουμε τα προβλήματα, με συνθετικές τάσεις, με τάσεις ενότητας και με τάσεις συνεργασίας.

Θα μιλήσω για ένα ζήτημα, το πρώτο σκέλος του οποίου δεν το ξέρω πάρα πολύ καλά, αλλά επειδή βρίσκεται σε μια εξελικτική διαδικασία, μάλλον κάποιες ρυθμίσεις βρίσκονται σε κάποια εξελικτική διαδικασία, θεωρώ ότι είναι ζήτημα που πρέπει να το αντιμετωπίσουμε, είναι ένα ζήτημα πρόκληση.

Και επειδή τα πράγματα είναι διαφορετικά στη χώρα μας, η γεωγραφική ιδιαιτερότητα της χώρας μας, μας κάνει να αντιμετωπίσουμε διαφορετικά κάποια ζητήματα και όχι ολιστικά και με εναρμονισμένες πρακτικές.

Και αυτό το άκουσα από συναδέλφους σας, μάλλον από ομολόγους σας, τις δυο μέρες αυτές που είμαι εδώ. Όταν μιλήσω εγώ αυτή τη στιγμή για τον εσωτερικό έλεγχο, θα σας πω

ταυτόχρονα ότι όπως έμαθα το πρωί, και δεν πιστεύω ότι υπάρχει πρόβλημα, ο Δήμαρχος Τζουμέρκων είναι στην περιοχή του και πηγαίνει μαζί με το όχημα Πολιτικής Προστασίας από σπίτι σε σπίτι και από καλύβα σε καλύβα για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της κακοκαιρίας.

Επομένως τώρα, αν του μιλούσα για τον εσωτερικό έλεγχο, ενδεχομένως να έλεγε ότι είναι κάτι που δεν τον απασχολεί. Πρέπει όμως να μιλήσουμε και για αυτό.

Στο πεδίο του προβληματισμού που έχει αναπτυχθεί, για το αν οι προληπτικές μορφές ελέγχου συνιστούν διοικητικό βάρος, δεν έχω καταλάβει ακριβώς την έννοια του όρου διοικητικό βάρος, θα την εννοήσω ως βάρος δημιουργίας νεοσύστατων οργανικών μονάδων, οι οποίες πρέπει να στελεχωθούν με προσωπικό που ενδεχομένως να μετακινηθεί από άλλες Διευθύνσεις. Ή αναγκαιότητα. Δηλαδή, διαζευκτικά, διοικητικό βάρος ή αναγκαιότητα.

Αναγκαιότητα ενόψει της πρόληψης φαινομένων διαφθοράς και κακοδιοίκησης. Θα αναφερθώ σε δυο κύριες μορφές προληπτικού ελέγχου. Τον εσωτερικό έλεγχο της Δημόσιας Διοίκησης και τον προληπτικό έλεγχο δαπανών από τα αρμόδια όργανα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ο εσωτερικός έλεγχος της Δημόσιας Διοίκησης, περιλαμβάνει δυο επίπεδα. Το 1^ο επίπεδο ελέγχου, που αποκαλείται και πρώτη γραμμή άμυνας, περιλαμβάνει όλες τις διαδικασίες ελέγχου που η Διοίκηση μιας οργανικής μονάδας έχει σχεδιάσει και εφαρμόσει σε καθημερινή βάση, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και με κύριο στόχο την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία της, της μονάδας.

Ο έλεγχος αυτός είναι συνεχής και στο Δημόσιο βασίζεται στην έννοια της διοικητικής εποπτείας ή του ιεραρχικού ελέγχου.

Το 2^ο επίπεδο ελέγχου, περιλαμβάνει την Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου, Internal Audit, η οποία αποτελεί μια

ανεξάρτητη, ή πρέπει να αποτελεί, ανεξάρτητη αντικειμενική δραστηριότητα, κατά βάση συμβουλευτικού χαρακτήρα, η σύλληψη και ο σχεδιασμός της οποίας αποσκοπεί στο να βελτιώνει τις διαδικασίες και τις λειτουργίες ενός οργανισμού και να παρέχει διαβεβαίωση ότι το σύστημα εσωτερικού ελέγχου ενός δημόσιου φορέα λειτουργεί επαρκώς.

Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου σε κάθε οργανική μονάδα, πραγματοποιεί ελέγχους ανεξάρτητους και προληπτικούς και επίσης, πραγματοποιεί αξιολογήσεις, μελέτες, αναλύσεις και συστάσεις και λειτουργεί επικουρικά προς την Διοίκηση.

Έτσι, ως εσωτερικός έλεγχος, θα μπορούσε να οριστεί μια ανεξάρτητη, αντικειμενική, ασφαλής και συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες ενός οργανισμού.

Βασική προϋπόθεση εφαρμογής του εσωτερικού ελέγχου είναι να υπάρχουν συγκεκριμένες και καταγεγραμμένες διαδικασίες που θα αποτελέσουν το σημείο αναφοράς για την διενέργεια του.

Ο εσωτερικός έλεγχος, που συνιστά μια από τις προληπτικές μορφές ελέγχου, βοηθάει έναν οργανισμό να επιτύχει τους αντικειμενικούς σκοπούς του, προσφέροντας συστηματική και επιστημονική προσέγγιση για την αποτίμηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της διαχείρισης κινδύνων και των διαδικασιών Διοίκησης.

Διάφορα είδη εσωτερικού ελέγχου υπάρχουν. Όπως ο δημοσιονομικός, ο οικονομικός, ο διοικητικός και ο έλεγχος συστημάτων και διαδικασιών.

Ο εσωτερικός έλεγχος θεωρώ ότι εκ των ων ουκ άνευ, δεν πρέπει να οδηγεί σε καταλογισμό και στην επιβολή οποιονδήποτε ποινών, είτε πειθαρχικών είτε οτιδήποτε, διότι δεν αποσκοπεί καταρχάς στον εντοπισμό των πλημμελειών που επισύρουν πειθαρχικές ή ποινικές διώξεις, με περαιτέρω σκοπό την παραπομπή των υπευθύνων.

Δεν έχει δηλαδή αποκαταστατικό και κυρωτικό χαρακτήρα. Έχει συμβουλευτικό ρόλο. Διενεργείται σύμφωνα με τις αρχές της ακεραιότητας, της αντικειμενικότητας, της εμπιστευτικότητας και της επάρκειας και προτείνει λύσεις και βελτιώσεις σε συνεχή επικοινωνία και συνεργασία με την Διοίκηση του ελεγχόμενου φορέα.

Η επιτυχής εφαρμογή του, αν συνδυαστεί με την χρηστή διοίκηση του Οργανισμού, συντελεί στην αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση και διαφυλάσσει την επιβίωση του Οργανισμού, ενώ συγχρόνως οριοθετεί πιθανά κρούσματα κακοδιαχείρισης και διαφθοράς.

Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου πρέπει να έχει συνολική γνώση, αυτό είναι πολύ βασικό, των στόχων του Οργανισμού, των δραστηριοτήτων του, των πηγών των εσόδων του και να προβαίνει σε όλες εκείνες τις ενέργειες που εξασφαλίζουν την επίτευξη των στόχων του.

Θα ήθελα να επισημάνω ότι σε πολλούς ελεγχόμενους φορείς του Δημοσίου, δεν υπάρχουν καταγεγραμμένες διαδικασίες έτσι ώστε να είναι κατανοητή και ξεκάθαρη η ροή των εργασιών σε κάθε Υπηρεσία. Δηλαδή ποιος κάνει, τι κάνει. Δεν υπάρχουν εγχειρίδια ελέγχου.

Οι μονάδες εσωτερικού ελέγχου είτε δεν έχουν συσταθεί και υπολειτουργούν, μάλλον, είτε έχουν συσταθεί και υπολειτουργούν, προφανώς διότι είναι υποστελεχωμένες, δεν υπάρχει επαρκές προσωπικό και επιφορτισμένες με τις δέουσες αρμοδιότητες είτε δεν έχουν ακόμη συσταθεί.

Το σημαντικό από όλα είναι ότι το νομοθετικό πλαίσιο είναι ασαφές, γενικό και αόριστο, με αποτέλεσμα, όπως ήδη επισημάνθηκε, να διενεργούνται επαναλαμβανόμενοι έλεγχοι, ακόμα και ταυτοχρόνως, με το ίδιο αντικείμενο, στις ίδιες Υπηρεσίες από διαφορετικά σώματα ελέγχου.

Σχέση με τον εσωτερικό έλεγχο, αν οι πληροφορίες μου είναι καλές, από τους 325 Δήμους που αποτελούν την διοικητική διαίρεση της Ελλάδας από το 2011, με τον Καλλικράτη, μόνο 3 έχουν συστήσει μονάδες εσωτερικού ελέγχου, αριθμός που αντιστοιχεί σε ποσοστό μικρότερο του 1%.

Στις 13 Περιφέρειες, που αποτελούν τον 2^ο βαθμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης, έχουν συσταθεί στον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας τους αυτοτελή τμήματα εσωτερικού ελέγχου αλλά μόνο 4 από αυτά έχουν στελεχωθεί, αριθμός που ανέρχεται σε 31% περίπου.

Η συμβολή των Υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου στην διαδικασία ανάλυσης κινδύνου του δημόσιου οργανισμού, είναι τεράστιας σημασίας. Με ελέγχους και επανελέγχους επιχειρείται η εκμηδένιση εσωτερικών και εξωτερικών κινδύνων, που απειλούν την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα του Οργανισμού.

Επομένως κρίνω ότι η σύσταση μονάδας εσωτερικού ελέγχου είναι αναγκαιότητα και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει διοικητικό βάρος. Προσθέτει αξία στον Οργανισμό και για αυτό άλλωστε, στο πλαίσιο παροχής τεχνικής βοήθειας, κλιμάκια του ΟΟΣΑ παρείχαν συνδρομή στην συγγραφή ενός εγχειριδίου εσωτερικού ελέγχου. Και το Ελεγκτικό Συνέδριο, θέλοντας να προσδώσει σε αυτή την διαδικασία την δέουσα σημασία, είχε συμμετάσχει με παρατηρητές του στις σχετικές συνεδριάσεις και στις ομάδες εργασίας και μάλιστα είχε διατυπώσει σχετικές παρατηρήσεις και προτάσεις .

Ένα άλλο είδος προληπτικού ελέγχου, είναι ο προληπτικός έλεγχος δαπανών, γνωστός σε όλους, που διενεργείται από τα αρμόδια όργανα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Αποτελεί, όπως γνωρίζουμε όλοι, την κατεξοχήν προληπτική μορφή ελέγχου. Είναι ένας έλεγχος που χρονολογείται από το 1833, δηλαδή από συστάσεως σχεδόν του Ελληνικού Κράτους και έκτοτε διατηρεί την μορφή αυτή, με βελτιώσεις βέβαια.

Και θέλω να σας πω ότι για ένα μικρό χρονικό διάστημα, από το 1984 έως το 1989 καταργήθηκε και στην συνέχεια επανήλθε δυναμικά, διότι εμφανίστηκαν τρομακτικές παθολογίες στην δημόσια διαχείριση.

Ο έλεγχος αυτός, επιτρέψτε μου να επιχειρηματολογήσω υπέρ του, αποπροσωποποιώντας την Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου από τον συγκεκριμένο θεσμό, διότι η Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σε κάθε περίπτωση έχει και μια θητεία που θα τελειώσει κλπ. και δεν μπορώ να πω ότι είναι θέμα προσωπικό μου.

Θεωρώ όμως, ως πολίτης αυτής της χώρας, ότι πρέπει να υπερασπιστώ τον έλεγχο. Ο έλεγχος είναι συνυφασμένος με την δημοκρατική νομιμότητα, είναι συνυφασμένος με το Κράτος Δικαίου. Όλοι μας πρέπει να γνωρίζουμε, πρέπει να υπάρχει διαφάνεια στην διαχείριση των οικονομικών της χώρας, πρέπει να υπάρχει διαφάνεια στην διαχείριση των μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης και γενικώς ο πολίτης πρέπει να γνωρίζει, πώς οι θεσμοί, που τους έχει εμπιστευτεί τα χρήματα του, διαχειρίζονται τα χρήματα του.

Αν με ρωτήσετε αν είμαι υπέρ περισσότερης ή λιγότερης Αυτοδιοίκησης, προσωπική άποψη είναι αυτή, είμαι υπέρ περισσότερης Αυτοδιοίκησης. Γιατί πράγματι, πιστεύω ότι ένα μεγάλο κράτος, μάλλον είναι δυσλειτουργικό και από εκεί ανακύπτουν παθολογίες. Αλλά όμως, πρέπει και η Τοπική Αυτοδιοίκηση να λειτουργεί με όρους διαφάνειας.

Αυτοί πώς εξασφαλίζονται; Εξασφαλίζονται με τον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου γιατί είναι έλεγχος επίκαιρος και πραγματοποιείται πριν από την εκταμίευση του δημοσίου χρήματος. Επομένως είναι αποτελεσματικός, γιατί καθιστά ανενεργή την πληρωμή και παρεμποδίζει την πραγματοποίηση της δαπάνης.

Περιφρουρείται με τον έλεγχο αυτό, η προστασία των οικονομικών συμφερόντων του κράτους, δεδομένου ότι εγκαίρως, προλαμβάνεται η διενέργεια μη νόμιμων και αντικανονικών δαπανών. Μια ειδική μορφή προληπτικού ελέγχου, είναι ο προληπτικός έλεγχος των δημοσίων συμβάσεων που διενεργείται ενόψει της διασφάλισης της αρχής της διαφάνειας κατά την διαδικασία ανάθεσης και κατάρτισης δημοσίων συμβάσεων και περιορίζει σημαντικά τις πιθανές μορφές για διαφθορά και διαπλοκή. Μορφές που όπως αναφέρθηκε ήδη, έχουν πλήξει επανειλημμένως την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διαχείρισης.

Η κριτική που ασκείται στον προληπτικό έλεγχο και εστιάζεται στο γεγονός ότι εμποδίζει την διοικητική δράση, θεωρώ ότι είναι άδικη, καθώς στην πλειονότητα των περιπτώσεων, η θεώρηση ή μη ενός χρηματικού εντάλματος, γίνεται μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Επίσης, και ο προσυμβατικός έλεγχος, διενεργείται μέσα στις απολύτως καθορισμένες προθεσμίες, οι οποίες, αν και είναι ενδεικτικές πάντως τηρούνται. Και θεωρώ ότι δεν πρέπει να βάλλεται το Ελεγκτικό Συνέδριο, όταν μια διαδικασία διαγωνιστική διαρκεί 2,5 και 3 χρόνια και στην συνέχεια, σε ένα μήνα πρέπει να γίνει ο έλεγχος όλης αυτής της συμβατικής διαδικασίας, της διαδικασίας δηλαδή που προηγήθηκε από την υπογραφή της σύμβασης.

Και θα ήθελα να σας πω ότι ένα βασικό πλεονέκτημα του ελέγχου αυτού, είναι η κατοχύρωση του διατάκτη και βέβαια των υπηρεσιακών παραγόντων που ασκούν την οικονομική διαχείριση των φορέων.

Επίσης, η διαμόρφωση με την συνεργασία και την ώσμωση, την αλληλεπίδραση των γνώσεων μιας ορθής δημοσιονομικής συμπεριφοράς στην διαχείριση του δημοσίου χρήματος και η παγίωση τέτοιων διαδικασιών στον ελεγχόμενο φορέα, που θα του

προσδίδουν και θα του προσθέτουν την αξία της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης των οικονομικών του.

Ήδη, τα μηνύματα από την κατάργηση του προληπτικού ελέγχου δαπανών στην Κεντρική Διοίκηση, από 1/1/2017, δεν είναι καθόλου αισιόδοξα ως προς την ροή. Τόσο ως προς την ροή των πληρωμών, όσο και ως προς το προβληματικό ως προς τα προβλήματα που υπάρχουν ως προς την νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών αυτών που θα ελεγχθούν κατασταλτικά.

Και φυσικά, οι όποιες κυρωτικές συνέπειες επιβληθούν, μετά από μακρά προφανώς και χρονοβόρα διαδικασία, ενδεχομένως να έχουν και ελάχιστη επίδραση στην γενική ειδική πρόληψη της παράνομης δημοσιονομικής διαχείρισης.

Ο προληπτικός έλεγχος αποτελεί κάθετο έλεγχο της δημοσιονομικής δραστηριότητας των διοικητικών οργάνων. Αναφέρεται σε μεμονωμένες δημόσιες δαπάνες, ειδικά καθορισμένες, που εκταμιεύονται από το Δημόσιο Ταμείο ή τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, που προηγουμένως υπόκεινται σε εσωτερικό ενδοδιοικητικό, προληπτικό έλεγχο.

Ο έλεγχος αυτός, που διενεργείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο ως δικαστικό όργανο, θεωρείται αναγκαίος, δεδομένου ότι και η γνώση ακόμη και η υπόνοια ακόμη ότι μια δαπάνη θα ελεγχθεί τελικά από όργανο με συνταγματικές εγγυήσεις, θεωρώ ότι θέτει φραγμούς στην πραγματοποίηση παράνομων δαπανών και συμβάλλει στην πληρέστερη εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος, που αποτελεί και το ζητούμενο μιας δημοκρατικής πολιτείας.

Όλοι έχουμε υπόψη μας ότι οι αυστηρές ποινές δεν είναι για να εκτίονται μόνο. Είναι και για να προλαμβάνουν. Η ποινή έχει γενικό, αποτρεπτικό χαρακτήρα. Είναι και να προλαμβάνει την τέλεση του αδικήματος.

Προς επίρρωση των προηγουμένων, θέλω να σας αναφέρω ότι η ολομέλεια του Επιστημονικού Συμβουλίου της Βουλής, σε

πρακτικό της στις 28 Σεπτεμβρίου του 2016, επισήμανε ότι είναι απολύτως αναγκαίο να διατηρηθεί ο προληπτικός έλεγχος των δαπανών της Βουλής από το Ελεγκτικό Συνέδριο, μολονότι υφίσταται δέσμευση από μνημονιακή υποχρέωση για κατάργηση του προληπτικού ελέγχου, για λόγους, είπε το Επιστημονικό Συμβούλιο της Βουλής, μείζονος ασφαλείας ως προς την ακριβή τήρηση των σχετικών κανόνων δικαίου.

Και θέλω να σας πω ότι η Βουλή ουδέποτε τήρησε και το όριο στον προληπτικό έλεγχο. Το όριο στις δαπάνες του Δημοσίου ήταν 45.000 την τελευταία περίοδο, 5 και 15 αντιστοίχως στους ΟΤΑ και στις Περιφέρειες. Σας πληροφορώ ότι η Βουλή εξακολουθεί να ελέγχεται από το 1^ο ευρώ, από το Ελεγκτικό Συνέδριο προληπτικά. Το έχει θέσει στον κανονισμό της. Θεωρεί ότι ο κανονισμός της υπερισχύει οποιουδήποτε άλλου νόμου και ελέγχεται, εξακολουθεί να ελέγχεται από το πρώτο ευρώ. Αυτό πρέπει να μας προβληματίσει.

Εν κατακλείδι, θα ήθελα, σεβόμενη την κόπωση, την σωματική και την πνευματική, να πω ότι οι προληπτικές μορφές ελέγχων, συμβάλλουν στην διασφάλιση της εύρυθμης και αποτελεσματικής λειτουργίας της Διοίκησης, στην καταπολέμηση φαινομένων διαφθοράς και κακοδιοίκησης και ιδίως στην συμβολή της χρηστής οικονομικής διαχείρισης, την οποία επιδιώκουμε όλοι θεωρητικά και οπωσδήποτε πρέπει να την επιδιώκουμε και στην ουσία. Δηλαδή οι διαδικασίες μας να είναι διαφανείς και όταν έχουμε διαφανείς διαδικασίες, νόμιμες διαδικασίες, έχουμε διασφάλιση των φορέων που έχουν διενεργήσει αυτές τις διαδικασίες και ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών, ότι τα χρήματα που διατίθενται, διαχειρίζονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Και βέβαια, επειδή σήμερα άκουσα και θετικά, αλλά και πάρα πολλά αρνητικά για το Ελεγκτικό Συνέδριο, και για τις διαδικασίες αυτές, είπα και προηγουμένως, στην έναρξη της ομιλίας μου, ότι

είμαι σίγουρη ότι δεν υπάρχει απόλυτη ικανοποίηση από την λειτουργία των θεσμών. Αλλά τους θεσμούς τους αξιολογούμε όμως, με κριτήρια αντικειμενικά και όχι με κριτήρια υποκειμενικά. Και αν θεωρήσουμε ότι ένας θεσμός λειτουργεί από το 1833, πιστεύω ότι κάτι που λειτουργεί σωστά πρέπει να το βελτιώσουμε αλλά δεν πρέπει επ' ουδενί να το καταργήσουμε.

Και να καταθέσω και μια άποψη προσωπική. Επειδή είναι γεγονός ότι πρέπει να στοχεύσουμε στους σχεδιασμούς, εμάς μας κατηγορούν πάρα πολύ κάποιοι, τέλος πάντων όχι πάρα πολλοί, ότι κάνουμε ελέγχους σκοπιμότητας.

Θεωρώ ότι δεν κάνουμε. Απέχουμε πάρα πολύ από το να κάνουμε έλεγχο σκοπιμότητας. Στην τελευταία έκθεση, που προφανώς οι περισσότεροι έχετε υπόψη σας, του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, είναι η πρώτη φορά ή από τις λίγες φορές, που έχουν ελεγχθεί πολιτικές. Δηλαδή ελέγχθηκε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην συμμετοχή της στα προγράμματα διάσωσης της ελληνικής οικονομίας και αντιμετώπισης της χρηματοοικονομικής κρίσης, ως προς τον στρατηγικό σχεδιασμό, ως προς τον σχεδιασμό των προγραμμάτων. Και ως προς την υλοποίηση, μάλλον την θέσπιση και υλοποίηση των κατάλληλων μέτρων, τα οποία θα οδηγούσαν στην επίτευξη αυτών των προγραμμάτων.

Εμείς δεν το κάνουμε αυτό. Και πραγματικά, επίσης σε άλλα κράτη, ευρωπαϊκά, γιατί μιλάμε και για ευρωπαϊκές πρακτικές, ξέρετε ότι υπάρχει προ-προληπτικός έλεγχος. Αυτός ο προσυμβατικός έλεγχος είναι προ-προσυμβατικός έλεγχος, όταν ανακοινώνονται στην ανώτατη ελεγκτική αρχή, στο Ελεγκτικό Συνέδριο όλες οι προμήθειες, όλα τα έργα και όλες οι υπηρεσίες που πρόκειται να γίνουν, να ανατεθούν. Και κρίνοντας με βάση δικλίδες ασφαλείας και ποσοτικοποιώντας την επικινδυνότητα, εκπρόσωποι του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ελεγκτές, παρίστανται στις επιτροπές των διαγωνισμών, όπου κρίνουν αυτοί ότι είναι ενδιαφέρον.

Δεν κάνουν κάτι, επισημάνσεις και συστάσεις διατυπώνουν, οι οποίες όμως γίνονται απολύτως δεκτές.

Επίσης, εκείνο που θέλω να πω κλείνοντας είναι το γεγονός ότι όλοι μας, όταν κάνουμε την προβολή μας και στην διαχείριση των δικών μας χρημάτων, θέλουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα με το μικρότερο δυνατό κόστος. Αυτό πρέπει να κάνουμε και στην δημόσια διαχείριση.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Κάποια ερώτηση μπορούμε να κάνουμε;

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ: Βεβαίως, ερωτήσεις θα γίνουν επί όλων.

Καταρχήν εγώ να πω ότι η τοποθέτηση και η εισήγηση της κυρίας Θεοτοκάτου, για την οποία έχουμε την πλήρη εμπιστοσύνη στο επίπεδο της διαχείρισης των δικών της αρμοδιοτήτων και έχουμε πετύχει αρκετά πράγματα θα έλεγα μέσα από την συνδρομή της.

Μη ξεχνάμε ότι είχαμε να αντιμετωπίσουμε τους συμβασιούχους, τους τρόπους διαχείρισης πολλών ζητημάτων, που περάσαμε πολλά, πετύχαμε περισσότερα και θέλω να την ευχαριστήσω και έτσι, παρουσία του Συνεδρίου μας, για την δικαστική και δίκαιη προσέγγιση, αυτό νιώθουμε, αυτό λέμε, δεν θα σας κρίνουμε στο επίπεδο των υπολοίπων, που έχετε συνδράμει για την Αυτοδιοίκηση.

Ο λόγος προφανώς θα δοθεί στον κύριο Παναγιώτη Ζυγούρη, για τον οποίο δεν είπα κάτι πριν, το Νομικό Σύμβουλο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, αξιόμαχος, αξιόπιστος, ακριβοδίκαιος και θα έλεγε κανείς διαχρονικός έφηβος όχι της Νομικής, γιατί εκεί είναι έμπειρος, αλλά της προσπάθειας της Αυτοδιοίκησης. Ο λόγος σε εσάς.

Π. ΖΥΓΟΥΡΗΣ: Ευχαριστώ πολύ κύριε Πρόεδρε.

Δυο είναι τα θέματα σήμερα. Προληπτικός έλεγχος και μονάδες εσωτερικού ελέγχου. Επειδή ήδη η κυρία Πρόεδρος, η κυρία Θεοτοκάτου, ανεφέρθη στα ζητήματα του εσωτερικού ελέγχου

και επειδή υπάρχουν και άλλοι κύριοι, οι οποίοι είναι εμπειρότεροι από εμένα, που ασχολούνται με τις μονάδες εσωτερικού ελέγχου, θα περιοριστώ κυρίως στο ζήτημα του προληπτικού ελέγχου, των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων του προληπτικού ελέγχου δαπανών.

Δεν αναφέρομαι, κυρία Πρόεδρε, πολύ σωστά το θέσατε, στον προσυμβατικό έλεγχο δαπανών. Εκεί νομίζω ότι όλοι είμαστε σύμφωνοι ότι πρέπει να διατηρηθεί ο προσυμβατικός έλεγχος, στα πλαίσια των δημοσίων συμβάσεων.

Αναφέρομαι στον προληπτικό έλεγχο δαπανών των ΟΤΑ. Και ξεκινάω με την εξής παρατήρηση που βιώνετε όλοι σας και βιώνω και εγώ, διότι δέχομαι πάρα πολλά ερεθίσματα. Διαχρονικά, ο προληπτικός έλεγχος ξεκίνησε από το 2003, όταν ο κύριος Αβραμόπουλος από μόνος του, ζήτησε να υπάρξει νομοθετική πρόβλεψη για να υπαχθεί ο Δήμος Αθηναίων και εν συνεχεία οι δυο άλλοι Δήμοι, Πειραιώς και Θεσσαλονίκης, στον προληπτικό έλεγχο δαπανών.

Εν συνεχεία με κάποιες αναβολές, από την 1/7/2005 ξεκίνησε στους Δήμους άνω των 5.000 κατοίκων και τελικώς, εν πάση περιπτώσει, ο προληπτικός έλεγχος δαπανών, επεκτάθηκε σε όλους τους Δήμους, αλλά και με νεότερες διατάξεις, έχουμε νέα επέκταση του προληπτικού ελέγχου δαπανών, σε όλα τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των ΟΤΑ, επιχειρήσεις, ΔΕΥΑ, κοινωφελείς επιχειρήσεις, και εξαιρούνται μόνο του προληπτικού ελέγχου οι Σχολικές Επιτροπές.

Υπάρχει λοιπόν καταρχήν ένα μεγάλο βάρος που δημιουργείται στους Επιτρόπους, διότι έχει αυξηθεί πάρα πολύ το αντικείμενο του προληπτικού ελέγχου. Και ερωτάται: χρειαζόταν ο προληπτικός έλεγχος πέραν των Δήμων, σε όλα τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των Δήμων; Είναι ένα ερώτημα.

Εγώ έρχομαι μόνο να επισημάνω ότι οι έλεγχοι που ασκούνται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση σήμερα και νομίζω και ο

κύριος Πρόεδρος μας το επεσήμανε, που είναι πέραν του Επιθεωρητού Δημόσιας Διοίκησης, πέραν του Σώματος Ελεγκτών Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης, που είναι ξεχωριστό, πέραν του Συντονιστού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, της Επιτροπής του άρθρου 152 στα πλαίσια του 2^{ου} ενδοδιοικητικού ελέγχου, στον πειθαρχικό έλεγχο που ασκείται στα πλαίσια πειθαρχικών διώξεων και ένα σωρό άλλους ελέγχους, δεν αναφέρομαι στο Ελεγκτικό Συνέδριο, που συνταγματικά επιλαμβάνεται του κατασταλτικού ελέγχου και λοιπά.

Αυτή τη στιγμή, η Τοπική Αυτοδιοίκηση δέχεται και το βλέπω εγώ, τα τηλέφωνα καθημερινά που με απασχολούν οι Δήμαρχοι, είναι ότι παραπέμπονται στα Πειθαρχικά Συμβούλια και παραπέμπονται ποινικά, γιατί; Προσέξτε και θέλω αυτό να το επισημάνω και κυρίως επειδή είναι εδώ η κυρία Θεοτοκάτου.

Στο παρελθόν, όταν γινόταν ένας έλεγχος από τους Οικονομικούς Επιθεωρητές, ο έλεγχος αυτός διεπιβιάζετο, γίνονταν οι πράξεις καταλογισμού και είχαμε τις εφέσεις και τα ένδικα μέσα ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Δεν ασχολείτο κανείς περαιτέρω. Τώρα, ο Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης, σπεύδει όλοι οι έλεγχοι που γίνονται πλέον από τους οποιουσδήποτε ελεγκτές, οικονομικοί έλεγχοι, διαβιβάζονται στους κατά τόπους Εισαγγελείς. 100% ασκούνται, εφόσον υπάρχουν τέτοιες εκθέσεις, ασκούνται ποινικές διώξεις.

Τα περισσότερα αδικήματα, κύριοι Δήμαρχοι, είναι απιστία σε βαθμό κακουργήματος. Διότι ξέρετε, δεν μιλάω για υπεξαιρέσεις ούτε άλλου είδους αδικήματα ποινικά. Μιλάω κυρίως για το θέμα της διαχείρισης. Γνωρίζετε ότι με τον Ν. 3242 νομίζω, του 2004, η απιστία πήγε πάνω από 30.000 €, ως κακούργημα. Ειδικά για τους Δημάρχους. Υπάρχει ειδικό αδίκημα.

Και έρχομαι τώρα να σας πω το εξής. Πολύ ωραία. Έχουμε το Σώμα Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και κάνει εκθέσεις. Οι εκθέσεις αυτές δεν καταλήγουν σε συμπέρασμα ασκήσεως ποινικής δίωξης ή

ποινικών ευθυνών. Κάνουν ορισμένες παρατηρήσεις και διαβιβάζονται στον συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Για όλες αυτές τις εκθέσεις, ο συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ασκεί πειθαρχική δίωξη και εν συνεχεία ασκείται και ποινική δίωξη. Δεν ξέρω, είστε εδώ πάρα πολλοί και θα ήθελα να ακούσουμε και απόψεις πάνω σε αυτό το ζήτημα.

Εγώ τώρα έρχομαι να εξειδικεύσω, πραγματικά, όπως είχαμε αναφέρει και στην διημερίδα που κάναμε στο Κάραβελ, ο προληπτικός έλεγχος και όπως θεσπίστηκε, παρείχε ένα μεγάλο πλεονέκτημα. Το πλεονέκτημα ότι οι αιρετοί, οι υπόλογοι και οι διατάκτες έχοντας την θεώρηση του Επιτρόπου επί των ενταλμάτων, αποφεύγουν τον κατασταλτικό έλεγχο και τις συνέπειες, δυσμενείς συνέπειες, οι οποίες μπορεί να υπάρξουν στο μέλλον.

Αυτός ήταν και ο λόγος, σας επαναλαμβάνω τότε, όσοι είστε στο Συμβούλιο το γνωρίζετε, που ο κύριος Αβραμόπουλος έθεσε τότε και το τότε Διοικητικό Συμβούλιο ζήτησε. Δηλαδή ό,τι έγινε, έγινε υπό τον φόβο να μην ασκηθούν κατασταλτικοί έλεγχοι.

Όμως, η γνώμη μου είναι ότι θα έπρεπε το διοικητικό μας σύστημα, να λειτουργήσει έτσι ώστε να υπάρχουν δικλείδες ασφαλείας, ώστε να αποφεύγονται οι δυσμενείς συνέπειες των κατασταλτικών ελέγχων.

Μια τέτοια εμβλωματική λύση είναι οι μονάδες εσωτερικού ελέγχου. Όπου αναπτύσσονται μονάδες εσωτερικού ελέγχου, νομίζω ότι αμβλύνεται και αποδυναμώνεται ο ισχυρισμός ότι πρέπει να εξακολουθούμε εσαεί να έχουμε και προληπτικό έλεγχο δαπανών.

Γιατί; Πολύ σωστά μίλησε η κυρία Πρόεδρος ότι ο προληπτικός έλεγχος έχει αυτά τα αποτελέσματα. Ωραία, συμφωνούμε. Όμως είναι προληπτικός έλεγχος επί της δαπάνης. Εγώ κατά τη γνώμη μου εδώ, και υπάρχουν και πάρα πολλοί άλλοι και συνάδελφοι νομικοί και ιδιαίτερα Δήμαρχοι νομικοί, που

δημιουργείται ένα θέμα εδώ. Αυτός ο επονομαζόμενος προληπτικός έλεγχος δεν είναι κατασταλτικός έλεγχος;

Διότι από την ώρα που θα διεξαχθεί η διαδικασία του διαγωνισμού, θα γίνει δημοπρασία, θα παραδοθεί το έργο ή η προμήθεια, θα γίνει Επιτροπή Παραλαβής, θα ολοκληρωθεί δηλαδή η διαδικασία η διαγωνιστική, και θα έχει παραληφθεί το έργο, έρχεται το ένταλμα, το οποίο λέει ο Επίτροπος δεν θεωρώ. Ναι, αλλά το έργο έχει γίνει. Τι γίνεται σε αυτή την περίπτωση; Ποιο είναι το μείζον πρόβλημα που δημιουργείται;

Πάμε στην διαδικασία του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Στο κλιμάκιο, στο τμήμα και στην ολομέλεια. Πολύ ωραία. Εδώ όμως ο προμηθευτής ή ο κατασκευαστής του έργου, έχει καταβάλλει το ΦΠΑ του, τον φόρο εισοδήματος επί του τιμολογίου, μισθούς και κινδυνεύει να τιναχθεί στον αέρα η επιχείρησή του. Επομένως, τι κάνει; προσφεύγει κύριοι, παλιά στο Συμβούλιο Επικρατείας και τώρα με αγωγή στο Διοικητικό Εφετείο, και το Διοικητικό Εφετείο, τα Διοικητικά Εφετεία έρχονται, με αλληπάλληλες αποφάσεις και κάνουν δεκτές τις προαγωγές και μάλιστα με τον ισχυρισμό, έστω και αν υπήρξαν πλημμέλειες, κατά την διαδικασία εκτέλεσης του έργου.

Και μάλιστα κάνουν ισχυρισμούς που εν πάση περιπτώσει ξέρω ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν τους δέχεται και εγώ εν πολλοίς, που κρίνουν ότι οι παρεμβάσεις των Επιτρόπων που ασκούν παρεμπόδιοντα έλεγχο επί ατομικών διοικητικών πράξεων που ελήφθησαν κατά την διαδικασία του διαγωνισμού, ήταν λέει αναρμόδιοι οι Επίτροποι. Δεν είχαν δικαιοδοτικό ρόλο οι Επίτροποι. Τον δικαιοδοτικό ρόλο τον επιφυλάσσει στο δικαστήριο το Διοικητικό Εφετείο.

Και έτσι έχουμε αλληπάλληλες αποφάσεις που δικαιώνονται οι εργολάβοι ή οι προμηθευτές και το δυσμενές είναι, το έχω ζήσει αυτό, σε αρκετές περιπτώσεις και μάλιστα και στο Δήμο Αθηναίων που είναι ένας μεγάλος Δήμος. Το δυσμενές είναι ότι οι τόκοι

υπερμερίας, υποχρεούνται οι Δήμοι πλέον, με την κοινοποίησης της απόφασης του Εφετείου, να καταβάλλουν και τόκους υπερμερίας, οι οποίοι φτάνουν περίπου στο 10-15, ανάλογα με τον χρόνο έκδοσης της απόφασης ή και 18% του κυρίως ποσού.

Άρα λοιπόν, υπό την έννοια αυτή, θεωρώ ότι ο προληπτικός έλεγχος δαπανών να ελαχιστοποιηθεί και να γίνει, γιατί μη ξεχνάμε ότι η διάταξη του άρθρου 40 νομίζω, 4033-37/2015 καταργείται όπως ξέρετε, ο προληπτικός έλεγχος νομοθετικά, με βάση αυτή την μνημονιακή διάταξη από 1/1/19 καταργείται. Και μάλιστα υπάρχει και αιτιολογική έκθεση, η οποία έχει γίνει πριν να προβλεφθεί η κατάργηση του.

Αν λοιπόν εσείς, και ως ΚΕΔΕ θα πρέπει εδώ να υπάρξει ένας προβληματισμός. Πρέπει να συνέλθουμε και να αποφασίσουμε, αλλά μελετημένα, να κάνουμε μια αντίκρουση και να πούμε, θέλουμε να διατηρηθεί ο προληπτικός έλεγχος αλλά από ένα σοβαρό ποσό και πάνω. Δεν μπορεί από 5.000 € και πάνω. Είναι πολύ μικρό το ποσό και δημιουργείται ένα αλισβερίσι μεταξύ Δήμων και Επιτρόπων που δεν κάνουν οι δουλειές οι ταμίες και οι υπάλληλοι των Δήμων, αλλά κάνουν αυτή την δουλειά.

Και μάλιστα, το άκουσα από πολλούς Δημάρχους και πρέπει κύριε Πρόεδρε, να σας το μεταφέρω, μου λένε ότι οι υπάλληλοι μας πάνε στον Επίτροπο, συνεννοούνται πριν και άμα ο Επίτροπος έχει αντίρρηση δεν του στέλνουμε το ένταλμα. Και λοιπόν, τι θα γίνει; Καθυστερεί. Θα πάει ο Δήμαρχος από μόνος του, με δική του ευθύνη, αν ο υπάλληλος ο υπόλογος δεν συνυπογράψει να δώσει εντολή ο Δήμαρχος με κίνδυνο να έχουμε άμεσο έλεγχο κατασταλτικό; Δημιουργείται και εκεί πρόβλημα.

Επομένως, η γνώμη μου είναι ότι εφόσον επιλέξουμε την διατήρηση του προληπτικού ελέγχου, προκειμένου αυτός να είναι ταχύς και αποτελεσματικός, θα πρέπει να εισηγηθούμε ότι πρέπει αυτός να επιβάλλεται από ένα ποσό και πάνω, που πρέπει κατά τη γνώμη μου να είναι τουλάχιστον άνω των 50.000 €.

Και επίσης, να δούμε και το ζήτημα των Δημοτικών Επιχειρήσεων. Διότι υπάρχουν Δημοτικές Επιχειρήσεις, όπως είναι οι ανώνυμες επιχειρήσεις, που έχει επεκταθεί ο προληπτικός έλεγχος, που έχουν και κατά κάποιο τρόπο, εκτός των κοινωφελών, οι άλλες επιχειρήσεις, πρέπει να έχουν μια ευελιξία. Εσείς θα κρίνετε σε ποιο βαθμό θα πρέπει ο προληπτικός έλεγχος να διατηρηθεί.

Επίσης, τελειώνοντας, ήθελα να επισημάνω, βεβαίως υπάρχουν πλεονεκτήματα του προληπτικού ελέγχου, αλλά θεωρώ ότι επειδή δεχόμαστε βομβαρδισμό ελέγχων, θα μιλήσουν για τις μονάδες εσωτερικού ελέγχου, εάν θεσπιστούν, γιατί ο νόμος το προβλέπει, θεσπιστούν οι μονάδες εσωτερικού ελέγχου, θα πρέπει σταδιακά να αμβλύνεται και ο προληπτικός έλεγχος δαπανών.

Στην αρχή πρέπει να υπάρξει μια συνεργασία μεταξύ μονάδων εσωτερικού ελέγχου και επιτρόπων, οι οποίοι θα ασκούν τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών. Αλλά όσο το σύστημα αντικειμενικοποιείται, οι υπάλληλοι πλέον γνωρίζουν τους νόμους, γνωρίζουν τις διατάξεις. Δηλαδή έχουμε φτάσει σε ένα σημείο πλέον που τα ξέρουμε όλα.

Θα δικαιολογείτο ένας έντονος προληπτικός έλεγχος δαπανών, αν είχαμε 5.000 Κοινότητες και 3.000 Δήμους και δεν είχαμε οργανωμένες Υπηρεσίες. Αυτή τη στιγμή, όπως είναι το σύστημα, νομίζω ότι έχει κατά πολύ βελτιωθεί. Με την βοήθεια των μονάδων εσωτερικού ελέγχου, θα πρέπει στο μέλλον να αμβλύνεται ο προληπτικός έλεγχος δαπανών.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Γ. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Αν επιτρέπετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Παρακαλώ, μην παίρνετε τον λόγο έτσι.

Γ. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Μια ερώτηση να κάνω.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Κύριε Γενικό, ένα λεπτό.

Γ. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Δεν αναφερθήκατε στο θέμα της...

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Κύριε Γενικέ, μισό λεπτό να ολοκληρώσουμε. Κρατήστε τις ερωτήσεις.

Γ. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Επί του θέματος, να τοποθετηθεί ο κύριος Ζυγούρης ήθελα. Να τοποθετηθεί ο κύριος Ζυγούρης επί του θέματος, γιατί δεν αναφέρθηκε για την Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων που είναι κάτι παρεμφερές. Νομίζω θα ήταν χρήσιμο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Να ολοκληρώσουμε με τις πρωτολογίες, γιατί το ένα θα φέρει το άλλο και σίγουρα πρέπει τουλάχιστον να αποκτήσουμε μια γνώμη. Έχετε δίκιο, κρατήστε το, θα τεθεί το ερώτημα αυτό.

Ο Γιάννης Σελίμης, Επιθεωρητής Ελεγκτής Δημόσιας Διοίκησης, ευχαριστούμε για την δική του συνεισφορά σήμερα και γενικότερα για την διάθεση που έχει με την Αυτοδιοίκηση.

Ι. ΣΕΛΙΜΗΣ: Ευχαριστώ πολύ κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, κυρία Πρόεδρε του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με αυτά που μόλις είπατε, με απαλλάξατε από μια σειρά πράγματος που θα έπρεπε να αναφέρω σε αυτή την αίθουσα.

Με τον κύριο Ζυγούρη, με αυτά που είπε, θα συμφωνήσω σε αρκετά πράγματα. Όμως, θα πρέπει να πω ότι ο εσωτερικός έλεγχος, μπορεί να λειτουργήσει συνδυαστικά με τον προληπτικό. Μπορεί δηλαδή, βελτιώνοντας όλες τις εσωτερικές διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα σε έναν φορέα, μπορεί και ο προληπτικός έλεγχος να είναι πιο άμεσος, να είναι πιο αποτελεσματικός, αν μάλιστα αυτό συνδυαστεί με διαφοροποίηση των ορίων του προσυμβατικού ελέγχου, που είναι πάντα επίκαιρος και αποδεκτός από όλους και με μεταβολή των κάτω ορίων επί των οποίων θα έχουμε αυτούς τους προληπτικούς ελέγχους.

Ξεκινώντας την τοποθέτηση μου, επιτρέψτε μου να ευχαριστήσω θερμά των Πρόεδρο της ΚΕΔΕ, το Διοικητικό Συμβούλιο και όλους εσάς που μας κάνατε την τιμή να είμαστε σήμερα εδώ, σε αυτό το σημαντικό Συνέδριο και μάλιστα σε σχηματισμό ολομέλειας.

Μιλώντας για προληπτικές μορφές ελέγχου, θα πρέπει να πούμε ότι δεν είναι λίγοι αυτοί που στον δημόσιο διάλογο, δίνουν έμφαση στην καταστολή, στην αυστηριοποίηση των κυρώσεων που θεωρούν τις προληπτικές πολιτικές ως μια γραφειοκρατική αντίληψη που μάλλον περισσότερα προβλήματα δημιουργεί από αυτά που καλείται να λύσει.

Και είναι πράγματι σημαντικό ότι σε αυτή την αίθουσα, αυτές τις 3 μέρες ακούσαμε πολλές φορές να γίνεται επίκληση του εσωτερικού ελέγχου.

Είναι γνωστό ότι οι φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στιγματίζουν την πολλαπλότητα των ελεγκτικών μηχανισμών. Είναι πράγματι, πάρα πολλοί οι έλεγχοι που δέχονται. Είναι γεγονός ότι η έλλειψη συναινετικής και σφαιρικής πολιτικής κατά το παρελθόν, οδήγησε σε αυτοσχεδιασμούς, σε ασάφειες, σε αντιφάσεις, στον τρόπο δράσης των επιμέρους ελεγκτικών μηχανισμών, επιβαρύνοντας υπέρμετρα τις υπηρεσίες της Αυτοδιοίκησης.

Είναι λοιπόν ο εσωτερικός έλεγχος ένας ακόμα ελεγκτικός μηχανισμός ή είναι ένα εργαλείο Διοίκησης; Και να το ξεκαθαρίσουμε, ευθύς εξαρχής προς αποφυγή παρερμηνειών. Ο θεσμός αυτός, δεν αποσκοπεί στην δημιουργία νέων ελεγκτικών μηχανισμών κατασταλτικού χαρακτήρα σε καμία περίπτωση. Το ότι είναι οι μονάδες εσωτερικού ελέγχου το είπε η κυρία Πρόεδρος.

Να πω μόνο ότι είναι πράγματι, ένα εργαλείο Διοίκησης, που αναφέρεται στην Ανώτατη Διοίκηση του φορέα τον οποίο και υπηρετεί. Είναι το μάτι του, είναι η συμβουλευτική και διασφαλιστική διαδικασία.

Και για να μην υπάρχει παρερμηνεία πάνω σε αυτό, εννοείται ότι αν βρει κάτι που δεν πάει καλά, κάποιες ενδείξεις διαφθοράς ή απάτης, τότε οφείλει να δώσει στην σκυτάλη σε άλλα όργανα. Επομένως, δεν έχουμε τίποτα να φοβηθούμε από τον εσωτερικό έλεγχο.

Να το πω με μια φράση. Ο εσωτερικός έλεγχος προετοιμάζει το έδαφος για τον εξωτερικό έλεγχο. Αυξάνει δηλαδή τον βαθμό προβλεψιμότητας των αποτελεσμάτων του. Όταν αυτός γίνει, τα ευρήματα να είναι όσο γίνεται λιγότερα.

Παρόλα αυτά, ο εσωτερικός έλεγχος ασκείται ελλειμματικά στους περισσότερους φορείς σήμερα, για να μην αδικήσουμε ορισμένες φωτεινές περιπτώσεις. Είπε η κυρία Θεοτοκάτου για 3 Δήμους που πράγματι έχουν μονάδες εσωτερικού ελέγχου. 7 Δήμοι είναι που έχουν θεσπίσει στο οργανόγραμμά τους, αλλά εν πάση περιπτώσει, 3 είναι που λειτουργούν περισσότερο. Και να κάνουμε μια ιδιαίτερη αναφορά στο Δήμο Θεσσαλονίκης, όπου ο κύριος Μπουτάρης, προερχόμενος από τον ιδιωτικό τομέα, μπόρεσε να ξεπεράσει κάποια δεδομένα.

Η στήριξη του Προέδρου της ΚΕΔΕ, ο οποίος πολλές φορές λαμβάνει μέρος και σε τεχνικού χαρακτήρα εργαστήρια, απορώ κύριε Πρόεδρε, πού βρίσκετε τον χρόνο βέβαια, των Δημάρχων αλλά και των στελεχών της Αυτοδιοίκησης, στην προσπάθεια αυτή για την εγκαθίδρυση μονάδων εσωτερικού ελέγχου, μας δίνει βέβαια δύναμη. Μας γεμίζει όμως ευθύνη για το τελικό αποτέλεσμα.

Και να αναφερθώ στο σημείο αυτό, στις δεκάδες αιτημάτων Δημάρχων, οι οποίοι θέλουν να συμμετέχουν στην πιλοτική εφαρμογή εσωτερικού ελέγχου στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας που η χώρα μας λαμβάνει από την γαλλική κυβέρνηση.

Την τελευταία εβδομάδα του Οκτώβρη, βρεθήκαμε στο Παρίσι και σε άλλες πόλεις της Γαλλίας, στα πλαίσια εκπαιδευτικού προγράμματος ακριβώς για αυτό τον σκοπό. Η παρουσία του Προέδρου έδωσε την δυνατότητα στις Γαλλικές Αρχές να προωθήσουν ακόμα περισσότερο το ζήτημα, θεωρώντας ότι αυτή η στήριξη είναι που μπορεί να προχωρήσει πιο γρήγορα τα πράγματα

Η παρουσία επίσης αιρετών από την Αθήνα, από την Θεσσαλονίκη, από τον Πειραιά, από την Περιφέρεια Αττικής, να

θυμίζω ότι ο Γενικός Γραμματέας του Δήμου Πειραιά είχε μείνει μαζί μας όλη την εβδομάδα, καθ' όλη την διάρκεια του προγράμματος.

Αυτή ήταν ακριβώς η στόχευση μας, γιατί ο εσωτερικός έλεγχος δεν μπορεί να προχωρήσει, σε καμία περίπτωση, αν δεν έχει στην στήριξη της Ανώτατης Διοίκησης του φορέα τον οποίο υπηρετεί.

Στην εναρκτήρια εκδήλωση στο Υπουργείο Οικονομικών της Γαλλίας, ο Γενικός Γραμματέας για την καταπολέμηση της διαφθοράς, ο κύριος Κωνσταντίνος Χρήστου, εξέφρασε την πεποίθηση του, ότι ο εσωτερικός έλεγχος στην Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να προχωρήσει πιο γρήγορα, από ό,τι στην Κεντρική Διοίκηση, παρότι αυτή έχει μπει πολύ πριν στην διαδικασία.

Και εδώ, εκφράζω βέβαια τώρα μια εντελώς προσωπική άποψη, θα μπορούσαν οι Δήμοι που μετέχουν σε αυτή την διαδικασία, που έχουν αποτελεσματικό, πιστοποιημένο εσωτερικό έλεγχο, που διασφαλίζουν δηλαδή ότι όλες οι διαδικασίες εξελίσσονται αποτελεσματικά και ορθά, χωρίς να αφαιρείται κανένα προνόμιο από άλλους Δήμους, αυτοί οι Δήμοι θα μπορούσαν να μπουν σε μια άλλη ταχύτητα, σε γρήγορες διαδικασίες, σε καλύτερη, αποτελεσματικότερη, γρηγορότερη πρόσβαση σε μορφές χρηματοδότησης, σε λιγότερους δηλαδή ελέγχους από το σύστημα ελέγχου που λειτουργεί στην χώρα μας και πηγάζει συνήθως από την Κεντρική Διοίκηση.

Ένα ζήτημα που τέθηκε εξαρχής από τον Πρόεδρο της ΚΕΔΕ ήταν ότι η προσπάθεια αυτή δεν θα πρέπει να καταλήγει σε μια έτοιμη για την Αυτοδιοίκηση λύση, αλλά θα πρέπει να είναι αποτέλεσμα διαβούλευσης και κοινής αποδοχής.

Η απάντηση κύριε Πρόεδρε, είναι πάρα πολύ απλή. Εάν ο εσωτερικός έλεγχος δεν έχει την στήριξη της πολιτικής ηγεσίας, της ανώτατης Διοίκησης, δεν μπορεί να προχωρήσει.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα τα Υπουργεία της χώρας μας. Να μην πω το σύνολο, γιατί μπορεί να υπάρχουν 1-2 φωτεινές περιπτώσεις, όπου οι μονάδες αυτές ιδρύθηκαν στο πλαίσιο του νόμου, δεν λειτουργήσαν ποτέ ως μονάδες εσωτερικού ελέγχου, λειτούργησαν δυστυχώς ως μονάδες, ψυγεία, χωρίς να παράγουν κανένα απολύτως αποτέλεσμα.

Συνεπώς, ό,τι και να θεσπιστεί, χωρίς στην στήριξη της Ανώτατης Διοίκησης, των Δημάρχων, δεν μπορεί να προχωρήσει. Είναι ξεκάθαρο αυτό.

Μια άλλη επιφύλαξη, συνδέεται με την περίπτωση που ο εσωτερικός έλεγχος και τα αποτελέσματα του, βλάψουν την εικόνα του φορέα. Απώτερος στόχος όμως είναι ο εσωτερικός έλεγχος να βγαίνει μπροστά από τα γεγονότα. Να οδηγεί τις εξελίξεις και όχι να τις ακολουθεί.

Επομένως, δεν έχει στόχο να βλάψει την εικόνα, αντίθετα, να την προστατέψει. Το τι θα ανακοινωθεί, το τι θα βγει προς τα έξω, είναι θέμα του Δημάρχου. Μπορούμε να δούμε παραδείγματα στην συνέχεια, τι κάνει ο Δήμαρχος των Παρισίων, τι κάνουν στον Καναδά, τι κάνουν άλλοι φορείς. Εκεί, όταν θέλουν να παρουσιάσουν μια μεταρρύθμιση που κάνουν στο εσωτερικό του φορέα τους, την παρουσιάζουν με μια συνοπτική αναφορά.

Άλλοι πάλι επιλέγουν να κοινοποιούν, να αναρτούν, ακόμα και στο ίντερνετ αυτά τα πορίσματα.

Για θέματα στελέχωσης, πιστοποίησης, δεν θα σας κουράσω, θα μιλήσουν οι επόμενοι ομιλητές. Να πω μόνο ότι παροχή κινήτρων θα πρέπει να υπάρξει για τους ανθρώπους που θα είναι στην μονάδα εσωτερικού ελέγχου, υποστήριξη διαρκής, online διαδικασία δικτύου, είναι κάτι που σχεδιάζεται με την γαλλική κυβέρνηση έτσι ώστε η όποια αμφισβήτηση, η όποια δυσλειτουργία να λύνεται αμέσως και να μην έχουμε την μορφή αυτή που έχουμε συνηθίσει στην χώρα μας, να βγαίνει ο νόμος και μετά από 6 μήνες να βγαίνει εγκύκλιος γιατί διαφορετικά δεν εφαρμόζεται.

Θα πρέπει ο νόμος, θα πρέπει να έχουμε μια μορφή ανοιχτής εγκυκλίου, όπου επιτόπου, ηλεκτρονικά, θα παίρνει την απάντηση η μονάδα εσωτερικού ελέγχου. Ο κύριος Τσιάμης μας είπε πολύ σημαντικά πράγματα εχτές και νομίζω, είναι πάρα πολύ εύκολη η διαδικασία αυτή να γίνει και σε επίπεδο ΚΕΔΕ, όπως την έχουμε σχεδιάσει και για την Κεντρική Διοίκηση και μάλιστα, όπου υπάρχει αμφισβήτηση, θα υπάρχει και μια γνωμοδότηση ειδικής επιτροπής. Και ο ρόλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι πάρα πολύ σημαντικός εδώ και τα στελέχη που η Πρόεδρος έχει ορίσει να παρακολουθούν ή να λειτουργούν συμβουλευτικά σε αυτή την διαδικασία είναι πάρα πολύ σημαντικός.

Έγινε λόγος πριν για την καταγραφή των διοικητικών διαδικασιών από την Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Και εδώ, δεδομένου ότι όλοι οι Δήμοι εφαρμόζουν το ίδιο θεσμικό πλαίσιο, τα πράγματα είναι αρκετά απλά. Θα μπορούσαμε να προχωρήσουμε σε αυτή την καταγραφή.

Ο ρόλος της ΚΕΔΕ θα είναι σημαντικός θεωρώ. Την διαγραμματική δηλαδή, απεικόνιση οποιασδήποτε διαδικασίας. Ξεκινώντας από αυτές που εφαρμόζονται με μεγαλύτερη συχνότητα, έχουν πολλούς αποδέκτες. Αυτές τις διαδικασίες που αφορούν δηλαδή περισσότερο κόσμο και έχουν πολύ μεγαλύτερο οικονομικό υπόβαθρο.

Τότε, θα μπορούμε εκτός από την διαγραμματική απεικόνιση, να κάνουμε αντιστοίχιση, λεκτική περιγραφή δηλαδή όλων των σταδίων, αντιστοίχιση διατάξεων, και να φτάσουμε ακόμα και στον ορίζοντα της ηλεκτρονικής ιχνηλάτισης της πορείας των υποθέσεων των πολιτών, για να γνωρίζουν και όλοι οι υπάλληλοι του φορέα, αλλά και οι πολίτες, σε ποιο στάδιο βρίσκεται η διαδικασία την οποία έχουν αιτηθεί.

Μίλησε ο κύριος Πατούλης την 1^η μέρα του Συνεδρίου για την επανάσταση του αυτονόητου. Είναι πράγματι πολλές φορές δύσκολο στην Διοίκηση, τα αυτονόητα και απλά πράγματα να

γίνουν πράξη, διότι αυτό αποτελεί προϋπόθεση και μια καθημερινή πάλη, όχι μόνο με νοοτροπίες και εργαλεία ξεπερασμένα, αλλά με ένα παγιωμένο σύστημα που έχει μάθει για ένα μέρος τουλάχιστον να κινείται και να δρα χάριν του εαυτού του με σκοπό την επιβίωση του.

Έτσι, την ώρα που στο Δημόσιο γίνονται προσπάθειες για τον εκσυγχρονισμό των διαδικασιών, παράλληλα καταγράφεται η συγκλονιστική αποθέωση του αυτονόητου, ου ασήμαντου, η προσκόλληση σε πρακτικές αναποτελεσματικές και ανώφελες πραγματικά.

Θα πρέπει λοιπόν να μιλήσουμε για μια νέα στρατηγική, ανάμεσα στις σχέσεις Κεντρικής Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά και για έναν νέο κώδικα επικοινωνίας. Μια αλλαγή στάσης και αντίληψης, να περάσουμε από την εχθρική, τιμωρητική, δύσπιστη, καχύποπτη Κεντρική Διοίκηση, σε μια ανταποκριτική Διοίκηση, που εμπιστεύεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και χτίζει σχέσεις αμοιβαίας κατανόησης και εμπιστοσύνης.

Υπάρχουν πραγματικά χίλιοι λόγοι για να γίνει αυτή η μεταρρύθμιση. Υπάρχουν και άλλοι χίλιοι θα πούνε κάποιοι για να μην γίνει. Ας δούμε όμως πίσω από την ετικέτα, με σεβασμό βέβαια στην νομιμότητα, πίσω από τις σφραγίδες, από τα λογότυπα, τις βαρύγδουπες και ξύλινες εκφράσεις της διοικητικής γλώσσας, ας δούμε την ουσία των πραγμάτων και αυτό πραγματικά θα είναι μια κατάκτηση.

Κλείνοντας, θα ήθελα να πω ότι εύχομαι, έναν χρόνο μετά, μια τέτοια μέρα, όταν θα είμαστε όλοι στο επόμενο Συνέδριο της ΚΕΔΕ, ενδεχομένως πολλοί από εμάς με διαφορετικούς ρόλους, σε μια ανάλογη εκδήλωση επαναπροσδιορισμού, αξιολόγησης και ανάλυσης των επιπτώσεων αυτής της προσπάθειας, να διαπιστώσουμε τότε ότι όλα αυτά που έγιναν, όλα αυτά που η Τοπική Αυτοδιοίκηση πέτυχε, είναι πολύ περισσότερα από αυτά

που εκκρεμούν, από αυτά που θα πρέπει να γίνουν. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ευχαριστούμε ιδιαίτερα τον κύριο Γιάννη Σελίμη και νομίζω ότι ανοίγει, αν θέλετε μια νέα πόρτα, στο να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε, μέσα από τον προληπτικό έλεγχο, τον εσωτερικό έλεγχο, την επάρκεια αυτή την οποία ζητούμε, για να μπορούμε να λειτουργούμε ως Αυτοδιοίκηση.

Θα δώσουμε τον λόγο στην Βέρα Μαρμαλίδου, Πρόεδρο Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών Ελλάδας, που νομίζω θα μας δώσει με πιο ευκρινείς τρόπους πώς μπορούμε να λειτουργήσουμε, να συνθέσουμε και τελικά να αποδείξουμε ότι μπορούμε να κάνουμε την πρόληψη μέσα από την βοήθεια και εκείνων.

Β. ΜΑΡΜΑΛΙΔΟΥ: Ευχαριστώ πάρα πολύ για την πρόσκληση. Είναι τιμή μου που βρίσκομαι σήμερα σε ένα τέτοιο περιβάλλον.

Θα προσπαθήσω να σας δώσω την άποψη μου, κυρίως εμπειρικά και να φέρω και λίγο τον αέρα του ιδιωτικού τομέα πάνω στον εσωτερικό έλεγχο.

Είμαι η Βέρα Μαρμαλίδου, είμαι Πρόεδρος του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών. Θα σας μιλήσω, τι είναι το Διεθνές Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών και τι είναι το Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών Ελλάδας.

Θα σας πω λίγα λόγια για το τι κάνει ο εσωτερικός έλεγχος, τι είναι ο εσωτερικός ελεγκτής και ποιο είναι το προφίλ του. Και φυσικά, θα απαντήσω στο ερώτημα, αν ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί διοικητικό βάρος ή είναι αναγκαιότητα.

Το Διεθνές Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, International Institute of Internal Auditors ιδρύθηκε το 1941 στις ΗΠΑ. Έχει πάνω από 190.000 μέλη σε όλο τον κόσμο και παρουσία σε περισσότερες από 170 χώρες.

Προάγει και καθοδηγεί το επάγγελμα του εσωτερικού ελεγκτή σε παγκόσμιο επίπεδο. Μας παρέχει εργαλεία, μας παρέχει εκπαίδευση, τις διεθνείς αναγνωρισμένες πιστοποιήσεις.

Και κυρίως τα πρότυπα εσωτερικού ελέγχου, βάσει των οποίων κάνουμε την δουλειά μας και πολλές ευρωπαϊκές νομοθεσίες, κρατικές, τα έχουν εντάξει στην νομοθεσία για τον εσωτερικό έλεγχο στον δημόσιο τομέα.

Και πάνω από όλα, συνεργάζεται και επικοινωνεί μαζί μας, με ένα αριστοτεχνικό τρόπο.

Το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών Ελλάδας, είμαστε διαπιστευμένος φορέας του Διεθνούς Ινστιτούτου. Έχουμε πάνω από 700 ενεργά μέλη, οι οποίοι είναι όλοι εσωτερικοί ελεγκτές. Αν με ρωτήσετε πόσοι από αυτούς είναι στον δημόσιο τομέα, θα σας πω, δεν μετρούνται καν στα δάχτυλα του ενός χεριού.

Μου έλεγε αντίστοιχη Πρόεδρος της γειτονικής χώρας, της FYROM ότι το 45% των μελών της είναι εσωτερικοί ελεγκτές από το Δημόσιο. Αυτό κάτι σημαίνει για την χώρα μας.

Έχουμε ιστορία πάνω από 38 χρόνια στην Ελλάδα και ως Διοικητικό Συμβούλιο εκλεγόμαστε από την Γενική Συνέλευση και η προσφορά μας είναι εθελοντική. Δηλαδή δεν αμειβόμαστε για αυτό. Προσωπικά, εργάζομαι στον εσωτερικό έλεγχο της Εθνικής Τράπεζας.

Τον ορισμό σας τον είπαν πιο πριν και οι προηγούμενοι ομιλητές. Θα το ξεπεράσω και θα σας πω λίγα λόγια για το κάνουμε στην δουλειά μας, με πρακτικό τρόπο. Κάθε χρόνο τέτοια εποχή, οι εσωτερικοί ελεγκτές ετοιμάζουμε το audit universe. Δηλαδή μια λίστα με όλες τις περιοχές που εμπίπτουν στην εποπτεία μας που είναι όλες οι περιοχές. Δεν μένει τίποτα εκτός εσωτερικού ελέγχου. Τα θέματα διακυβέρνησης, ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων, οι λειτουργίες, οι προμήθειες, τα πάντα είναι λίστα ελεγκτέων περιοχών για τον εσωτερικό έλεγχο.

Στην συνέχεια, με έναν τρόπο, εμείς κάποιιοι που έχουμε προηγμένες μονάδες εσωτερικού ελέγχου, αρκετά σύνθετο, εσείς θα το κάνετε με πολύ απλό τρόπο. Σε κάθε τέτοια περιοχή, η δραστηριότητα του Δήμου, θα δώσετε μια διαβάθμιση κινδύνου.

Είναι υψηλού κινδύνου η περιοχή; Είναι χαμηλή; Είναι μεσαία; Και δημιουργείτε μια λίστα με ελέγχους για την επόμενη χρονιά, οι οποίες, οι περιοχές αυτές είναι πιο επικίνδυνες, οι πιο επικίνδυνες από όλα.

Καταρτίζετε ως ελεγκτές ένα σύνολο ελέγχων, το οποίο πρέπει να πάρει έγκριση οπωσδήποτε από το Διοικητικό Συμβούλιο του Δήμου και στην συνέχεια ξεκινάμε τους ελέγχους.

Βγάζουμε πόρισμα. Προτείνουμε μέτρα προστασίας και θεραπείας των αδυναμιών και ασχολούμαστε πολύ και επιβλέπουμε, πώς θα θεραπευτούν αυτές οι αδυναμίες. Και εκεί νομίζω εγώ ότι είναι και η μεγάλη σημαντικότητα του εσωτερικού ελέγχου. Να πω ότι για όλα αυτά αναφερόμαστε εσωτερικά, μέσα στο Δήμο και ποτέ εκτός του Δήμου. Πουθενά και ποτέ εκτός.

Φυσικά, διενεργούμε και ειδικές έρευνες, κατά της απάτης και διαφθοράς. Και θα πω, σε αντίθεση με αυτό που συμβαίνει στο Δημόσιο, ο εσωτερικός ελεγκτής στον ιδιωτικό τομέα, όταν βρεθεί σε μια απάτη και διαφθορά δεν δίνει την σκυτάλη πουθενά. Την διεκπεραιώνει ο ίδιος. Και όταν δεν έχει την δεξιότητα, τότε το λέει. Άρα, τα πάντα μένουν εσωτερικά, μέσα στον Δήμο.

Ποιο είναι το προφίλ του εσωτερικού ελεγκτή. Όπως είπα, επικεντρώνεται στους επικίνδυνους και ευαίσθητους τομείς του Δήμου και όχι στα πάντα και όχι στα μη σημαντικά. Είναι ανεξάρτητος και αντικειμενικός. Δρα προληπτικά, άρα προλαμβάνει. Δεν περιμένει να έρθει το κακό και μετά να έρθει, να πει γιατί έγινε και πώς έγινε, προλαμβάνει το κακό. Είναι *sightful*. Κοίταξα να βρω την μετάφραση αυτού του όρου και σημαίνει με απλά λόγια, ότι εξετάζει τα πράγματα εκ βάθρων και δεν μένει σε μια επιφανειακή άποψη των πραγμάτων.

Και φυσικά, όλες οι προτάσεις του δεν στηρίζονται μόνο στον τώρα. Κοιτάνε και μπροστά, κοιτάνε να δούνε ποια είναι τα σχέδια του Δήμου για το μέλλον και τα πάντα συσχετίζονται με το παρόν και το μέλλον.

Τα reports του δεν είναι reports χωρίς αντικείμενο. Είναι reports, τα οποία θα βοηθήσουν το Διοικητικό Συμβούλιο να καταλάβει τι φταίει, τι πάσχει και πού πάσχει, ώστε να λάβει μέτρα και να τα διορθώσει.

Φυσικά, ο σύγχρονος εσωτερικός ελεγκτής, δεν μπορώ να τον διανοηθώ να μην ξέρει θέματα τεχνολογίας. Γιατί είναι αυτός που θα πρέπει να προτείνει και την αυτοματοποίηση των διαδικασιών σας. Άρα είναι ένας άνθρωπος, επιστήμονας σύγχρονος.

Έχει κριτική σκέψη, ηθική, αλλά όχι με παρωπίδες. Με ανοιχτούς ορίζοντες. Και προπάντων, είναι επικοινωνιακός και συνεργάσιμος και φροντίζει για την διαρκή του ανάπτυξη.

Τώρα, αν με ρωτήσετε πού γέρνει η ζυγαριά, δηλαδή όσο περισσότερους εσωτερικούς ελέγχους έχουμε τόσο λιγότερους εξωτερικούς, η απάντηση είναι, από την πολυετή πείρα μου, ότι όσο περισσότερους εσωτερικούς ελέγχους έχουμε, τόσο λιγότερους εξωτερικούς.

Εφόσον όμως υπάρχει συνεργασία μεταξύ του εσωτερικού ελεγκτή και του εξωτερικού ελέγχου και φυσικά ισχύουν οι προϋποθέσεις που σας προανέφερα.

Η απάντηση στο ερώτημα, είναι ο εσωτερικός έλεγχος διοικητικό βάρος ή είναι αναγκαιότητα. Και σας ερωτώ, ως Δήμαρχοι και ως Διοικητικό Συμβούλιο στους Δήμους σας, στοχεύετε σε μια σωστή και αποτελεσματική διακυβέρνηση εντός του Δήμου;

Στοχεύετε στην εξάλειψη της απάτης και της διαφθοράς;

Θέλετε να έχετε μια ανεξάρτητη και αντικειμενική γνώμη στα θέματα στα οποία σας καίνε και σας απασχολούν;

Θέλετε να νοικοκυρέψετε τα του οίκου σας, με στόχο να παρέχετε καλύτερες υπηρεσίες στους πολίτες και να έχετε δίπλα έναν άνθρωπο ο οποίος θα σας συμβουλεύει και θα είναι ο αξιόπιστος σύμβουλος σας;

Θέλετε να αλλάξετε; Θέλετε να προσαρμοστείτε στα νέα δεδομένα;

Θα δώσετε Δήμαρχοι τον τόνο, τον τόνο από ψηλά; Θα συμβάλλετε στην αλλαγή της κουλτούρας;

Συνεπώς, αν ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί βάρος ή αναγκαιότητα, η απάντησή μου είναι εξαρτάται και εξαρτάται από εσάς. Από το πώς θα δείτε όλα αυτά τα οποία προανέφερα.

Πώς πρακτικά μπορείτε να ξεκινήσετε με την ίδρυση μιας μονάδας εσωτερικού ελέγχου, δηλαδή να γυρίσετε αύριο στα γραφεία σας και να πάρετε αυτή την απόφαση, να ξεκινήσετε. Χρειάζεται μια απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου. Χρειάζεται να βρείτε 1 έως 3 ανθρώπους το πολύ στην αρχή, οι οποίοι θα είναι η μέσα από το Δήμο ή με πρόσληψη ή από κατάλληλους τομείς μέσα από τα Πανεπιστήμια.

Να εξασφαλίσετε οπωσδήποτε την ανεξαρτησία του, της μονάδας εσωτερικού ελέγχου. Γιατί δεν μπορεί τα πορίσματα του εσωτερικού ελεγκτή να παραδίνονται π.χ. στον Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών. Διότι μπορεί ο ίδιος να έχει συμβάλλει και να έχει διαπράξει απάτη ή διαφθορά. Άρα, αυτό σημαίνει εκμηδένιση της αξίας του εσωτερικού ελέγχου.

Θα πρέπει να υπάρχει ένας κανονισμός για το τι κάνει αυτός ο εσωτερικός έλεγχος εσωτερικά, πού απευθύνεται, πώς ακριβώς κάνει την δουλειά του. Θα πρέπει να υπάρχει μια ανακοίνωση προς όλο το Δήμο, που να λέει μέσα ότι θα έχει πρόσβαση στα πάντα. Δεν μπορεί δηλαδή να έχει περιορισμένη πρόσβαση στα αρχεία, διότι αλλιώς δεν θα κάνει ποτέ την δουλειά του.

Και φυσικά θα πρέπει να περάσει μια αρχική βασική εκπαίδευση και στην συνέχεια, προτείνω ανεπιφύλακτα, αν ο άνθρωπος αυτός είναι ικανός να πάρει και μια διεθνή πιστοποίηση.

Τώρα, τελειώνω και θα πω πώς μπορεί να βοηθήσει το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών Ελλάδας αυτό το πράγμα. Καταρχήν συνεργαζόμαστε πάρα πολύ με την ΚΕΔΕ και τον

αξιότιμο Πρόεδρο σας εδώ πέρα, και αυτή η συνεργασία έχω την αίσθηση ότι θα επεκταθεί.

Θα δημιουργήσουμε στο Ινστιτούτο μια επιτροπή αρμόδια για τον έλεγχο στο Δημόσιο και τους Δήμους.

Θα προσπαθήσουμε να σας μεταφέρουμε ό,τι τεχνογνωσία έχουμε, ώστε να ιδρύσετε σωστές μονάδες εσωτερικού ελέγχου.

Θα φτιάξουμε για εσάς, αν το θελήσετε, εκπαιδευτικά προγράμματα. Θα βοηθήσουμε όσους ενδιαφέρονται με τις επαγγελματικές πιστοποιήσεις.

Και τέλος, προτείνω αν συνεργαστούμε και με το αντίστοιχο Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών της Γαλλίας, γιατί υπάρχει μια τέτοια αρχική σκέψη, μετά από την πάροδο κάποιων ετών, εφόσον λειτουργήσουν λίγο αυτές οι μονάδες, μπορούμε να κάνουμε κι ένα quality review. Δηλαδή να πιστοποιήσουμε με απλά λόγια, ότι λειτουργούν σωστά και σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.

Αυτά από μένα. Ευχαριστώ πάρα πολύ που καθίσατε να με ακούσετε και εύχομαι να πάνε όλα καλά.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ευχαριστώ ιδιαίτερα την κυρία Μαρμαλίδου. Και πράγματι, θεωρούμε ότι πολύ σύντομα θα συνεργαστούμε και θα επεκτείνουμε αυτή την συνεργασία .

Σειρά έχει ο κύριος Γιάννης Φίλος, αναπληρωτής καθηγητής ελεγκτικής διεθνών προτύπων Πάντειο Πανεπιστήμιο. Ο λόγος σε εσάς.

Ι. ΦΙΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ κύριε Πρόεδρε και για την αποδοχή να μιλήσω στο Συνέδριο σας.

Σας έκλεψα έναν τίτλο. Λέει ένα από τα φυλλάδια σας, 10 συν 2 αναγκαίες προϋποθέσεις για την προώθηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Όλα τα ίδια, αλλά για την προώθηση του θεσμού εσωτερικού ελέγχου στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Άρα λοιπόν, 12 πραγματάκια επιγραμματικά που εν μέρει καλυφθήκαν.

1^ο ο εσωτερικός ελεγκτής πρέπει να έχει την αποδοχή και την υποστήριξη της Διοίκησης. Τώρα, η Διοίκηση είναι ο Δήμαρχος

ή το Δημοτικό Συμβούλιο, πράγμα το οποίο σημαίνει και το πού αναφέρεται;

Δηλαδή, ένας Δήμαρχος έχω την εντύπωση ότι πρέπει να δέχεται το να έρχεται η έκθεση και να πηγαίνει σε όλο το Δημοτικό Συμβούλιο και όχι μόνο στον ίδιο.

2^ον τα άτομα τα οποία μπορούν να γίνουν εσωτερικοί ελεγκτές, πρέπει να έχουν προσόντα, όπως για παράδειγμα, γνώσεις, εχεμύθεια, εμπιστευτικότητα, αλλά θα πρέπει να έχουν και ανεξαρτησία. Δεν μπορεί να έρθει ο ανιψιός μας να κάνει τον εσωτερικό ελεγκτή. Τύποις και ουσία ανεξαρτησία.

3^ον υπάρχουν μερικά γενικά μέτρα εσωτερικού ελέγχου. Μπορεί δηλαδή κάποιος να μην έχει καθόλου εσωτερικό ελεγκτή αλλά παρόλα αυτά να είναι πολύ καλά οργανωμένος από πλευράς εσωτερικού ελέγχου. Μπορεί να έχει ένα οργανόγραμμα, το οποίο όντως το έφτιαξε και δουλεύει έτσι. Μπορεί να έχει πολιτικές. Μπορεί να έχει διαδικασίες. Μπορεί να έχει περιγραφές καθηκόντων θέσεως. Μπορεί να έχει προϋπολογισμούς και μάλιστα επαναλαμβανόμενους και κυλιόμενους. Μπορεί να έχει απολογισμούς. Μπορεί να έχει όλα αυτά τα πράγματα τόσο, που να μην του χρειάζεται ο εσωτερικός ελεγκτής, υπό την έννοια την 2^η, δηλαδή της επιβεβαιωτικής εργασίας του. Είναι όμως πάλι χρήσιμος, υπό την έννοια της συμβουλευτικής εργασίας του.

4^ον audit risk model, το λέω στα αγγλικά, μοντέλο ελεγκτικού κινδύνου. Ο κίνδυνος δεν εξαλείφεται ποτέ. Περιορίζεται. Για να περιοριστεί ο κίνδυνος και μάλιστα ο εσωτερικός ελεγκτής που υποτίθεται ότι πρέπει να είναι διαβασμένος σε αυτά, βλέπει πρώτα πού υπάρχει ο μεγαλύτερος εγγενής, όπως λέγεται, κίνδυνος.

Είναι μεγαλύτερος ο κίνδυνος της προμήθειας για παράδειγμα; Κάποιος είπε για κατάτμηση προμηθειών, ξέραμε, τώρα μάθαμε και για άλλη κατάτμηση. Άρα η κατάτμηση προμηθειών που την έχουν και όλα τα εγχειρίδια στο Πανεπιστήμιο, είναι ένας εγγενής κίνδυνος οι προμήθειες, και υπάρχουν και άλλοι.

Μετά τον εγγενή κίνδυνο, έχουμε τον κίνδυνο των δικλείδων ασφαλείας. Αν κατάφεραν δηλαδή οι διαδικασίες και όλη η δουλειά που έχει κάνει ένας οργανισμός να τον περιορίσουν.

Και 3^ον είναι ο κίνδυνος να μην βρει το εύρημα ο ελεγκτής. Θα πείτε, στραβός είναι; Όχι, χωρίζεται στα δυο. Το ένα είναι δειγματοληπτικός κίνδυνος, γιατί δεν θα τα ελέγξει όλα, αλλιώς θα έπρεπε οι ελεγκτές να είναι περίπου όσοι είναι οι υπάλληλοι. Άρα μπορεί με το δείγμα να ξεφύγουν πράγματα και μπορεί και πράγματα να ξεφύγουν λόγω απειρίας, λόγω άγνοιας, λόγω πολυνομίας, λόγω, λόγω.

5^ον προस्ताσία εσωτερικών ελεγκτών. Έχει κάνει το Υπουργείο Οικονομικών μια κατάσταση, μια λίστα ελεγκτών, οι οποίοι μπορούν να πάνε και έχουν πάει αρκετοί, σε εταιρεία του Δημοσίου. Για κάποιους από αυτούς έχει χρειαστεί ή να φύγουν επειδή απειλούνται ή να προσπαθήσουν να βρουν τρόπο πώς θα καλυφθούν. Και δεν λέω με ασφαλιστήριο ζωής γιατί είναι το τελευταίο, αλλά στην πραγματικότητα να ασφαλιστούν.

Μου έχει τύχει και εμένα. Όταν προσπάθησα μια δημόσια υπηρεσία, να στήσουμε το τμήμα εσωτερικού ελέγχου, εκείνο που είπα στα δυο άτομα στην αρχή, λέω παιδιά, ας ξεκινήσουμε από το εξής. Να κοιτάξουμε τα χαρτιά που δίνονται στο Διοικητικό Συμβούλιο ότι λένε αλήθειες και να δούμε και αν εφαρμόζονται οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Ας ξεκινήσουμε από αυτά για τον πρώτο χρόνο και θα έχουμε βρει ένα σωρό πράγματα, να φτιάξουμε διαδικασίες, να, να.

Στο μεταξύ ένας κατασκευαστής Αστυνομικού Τμήματος, τώρα μπορεί και να καταλάβετε πού ήμουν, κατασκευαστής, ο οποίος είχε και μια συνέργεια με την τράπεζα για μια ψεύτικη τέλος πάντων εγγυητική επιστολή κλπ., άφησε να εννοηθεί ότι είναι οπλοκάτοχος. Κάπου εκεί, προφανώς κι εμείς τα χρειαστήκαμε.

Ο ορκωτός ελεγκτής λογιστής. Έρχεται στο Δήμο, στον οποίο ήμουν για μια 4ετία, Πρόεδρος Τοπικής Κοινότητας, έρχεται ο

ορκωτός ελεγκτής 22 Δεκέμβρη να διαβάσει την έκθεση του. Μόλις διαβάζει τις δυο παραγράφους όλο το Δημοτικό Συμβούλιο έφυγε να πάει στην χριστουγεννιάτικη γιορτή. Ελάτε που, έτυχε να είναι την ίδια μέρα. Ελάτε που οι παρατηρήσεις που έλεγε ο ορκωτός μετά, μιλούσε για το ηλεκτρολογικό υλικό, ότι δεν φυλάσσεται καλά, για τα καύσιμα τι έπρεπε να γίνει, για το ότι υπήρχαν άλλα πράγματα. Δηλαδή ένα σωρό πράγματα που θα τα έγραφε στην έκθεση του και ο εσωτερικός ελεγκτής, τα έγραφε του ΣΟΛ συνάδελφος.

Συμπαραστάτης του Πολίτη. Τον θέλετε; Είναι ένα κομμάτι και αυτό που εν μέρει είναι κομμάτι εσωτερικού ελέγχου. Έκανα, με πρωτοβουλία δική μου, έγινε στο Πάντειο μια εκδήλωση για τους Συμπαραστάτες του Πολίτη. Ήρθαν μερικοί και Δήμαρχοι από μακριά από την Αθήνα. Ήρθαν Συμπαραστάτες οι οποίοι το πονάνε. Ήρθαν και κάποιοι άλλοι που λένε, εγώ και που είμαι εκεί, απλά φαίνομαι και ξέρω κιόλας ότι απλά φαίνεται για κάποιους, γιατί τους έχω στείλει, αν και μη δημότης, κάποια πράγματα, να δω αν θα προωθηθούν. Εάν έτσι να πάνε και οι εσωτερικοί ελεγκτές αλίμονο.

Οφείλω να ομολογήσω ότι από τους Συμπαραστάτες του Δημότη και της Επιχείρησης, η κυρία Παπασπύρου, που ήταν στην Περιφέρεια Αττικής, μου είχε δώσει τις εκθέσεις της ολόκληρες, με τα ευρήματα και τις είχα πάρει στο Πάντειο, όταν ακόμα ήταν σε εκείνη την θέση.

8°. Τα υπόλοιπα, από εδώ και πέρα, τα πήρα από τα δικά σας κείμενα. Ειδικό επενδυτικό πρόγραμμα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και υποστήριξη της επιχειρηματικότητας. Λαμπρά. Καταπληκτικό. Μαζί σας, μαζί και ο εσωτερικός ελεγκτής. Αν είναι ειδικά κάποιος που έχει οικονομικές γνώσεις και αυτός εκεί.

Κάπου είπατε για κάποια βραβεία. Ακόμα και στα βραβεία, το να ελέγξει ότι τα βραβεία δόθηκαν με έναν τρόπο αξιόπιστο, ακόμα και αν είναι δια κληρώσεως, ακόμα και εκεί πάλι βοηθάει.

Δηλαδή είναι εγγυητής κατά κάποιο τρόπο, ακόμα και πράγματων τα οποία γίνονται με κάποια πρωτοβουλία κι ας μην είναι ας το πούμε αντικειμενικά με το καλύτερο τρόπο φτιαγμένα. Αλλά είπαμε ότι οι κίνδυνοι δεν εξαλείφονται, περιορίζονται.

Αξιολόγηση...

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Ι. ΦΙΛΟΣ: Θα βάλετε κριτήρια και θα βάλετε βαθμό στα κριτήρια. Πώς θα αξιολογήσετε το προσωπικό που γράφετε; Το προσωπικό πώς θα το αξιολογήσετε;

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Παρακαλώ, μη διακόπτουμε.

Ι. ΦΙΛΟΣ: Μετά, να τα πούμε μετά αν θέλετε. Αλλά αφού μιλάτε για αξιολόγηση προσωπικού, και εκεί είχα φτάσει, για αυτό θα μιλούσα, μπράβο, πολύ δύσκολο, αλλά θέλει κριτήρια. Όχι βαθμολογώ καλά τους δικούς μου και δεν βαθμολογώ τους άλλους.

Ηλεκτρονική διακυβέρνηση. Εσείς είπατε, ανταποδοτικά τέλη, πάνε εκεί που πρέπει; Ο εσωτερικός ελεγκτής, να κάτι ακόμα.

Έργα μικρής κλίμακας, να κάτι ακόμα. Θέλετε να σας στείλω και ένα πρόγραμμα εσωτερικού ελέγχου, που να έχει μέσα 200 βήματα; Να σας το στείλω. Από επιχειρήσεις, που μπορεί από αυτά τα 200, τα 150 να είναι σωστά και να έχουν εφαρμογή και στο Δήμο.

Είπα κάποτε στον δικό μου Δήμαρχο, όταν μου έδωσε να κάνω πολλές πράξεις ως Πρόεδρος του Τοπικού Συμβουλίου, μου λέει, θα κάνεις και αυτά τα 15. Του λέω αρκεί να τα κάνω και για τώρα, όχι μόνο για τους προκατόχους. Δεν μου ξαναμίλησε.

Και να πάω λίγο παρακάτω. Προχτές, την εβδομάδα που μας πέρασε, έδωσα στους φοιτητές ένα κείμενο που ανέσυρα από το διαδίκτυο, που είχε να κάνει, αγαπητέ Γιάννη, με κάποιο λούνα πάρκ και με κάποιες περιπτώσεις στις οποίες είχαν βρεθεί κάποια ευρήματα από ελεγκτές του Δημοσίου.

Και παιδιά τα οποία ήταν είτε στο 4^ο έτος, σπουδάζουν, είτε μεταπτυχιακοί, τους είπα, βρείτε κοντρόλ στα οποία θα προτείνατε,

αν ήσασταν σε Δήμο, για να είχαν προληφθεί αυτά. Όλα τα παιδιά έγραψαν τουλάχιστον 5-6 κοντρόλς. Δεν χρειάζεται δηλαδή μυαλό σοφού για να μπορέσει να βρει κάποια πράγματα που να κοντρολάρουν κάπως τα πράγματα, ιδιαίτερα εκεί που ξεφεύγουν και ξεφεύγουν και πολύ.

Ελεγκτής νομιμότητας. Όντως. Στην μέση της θητείας μου, έστειλα ένα ερώτημα στον ελεγκτή νομιμότητας, ότι έπρεπε ένα άτομο να αντικατασταθεί γιατί έλειπε συνεχώς από τα Συμβούλια. Ήρθε η απάντηση 1 μήνα πριν τις επόμενες εκλογές.

Ο εσωτερικός ελεγκτής λοιπόν, εκτιμά κινδύνους. Μπορεί να μην τους ξέρει από πριν ο εσωτερικός ελεγκτής που είναι έμπειρος σε άλλους χώρους, αλλά μόλις έρθει, δεν θα χρειαστεί πολύ για να καταλάβει ότι και το κοιμητήριο είναι χώρος ο οποίος έχει κινδύνους. Ότι και άλλοι χώροι έχουν κινδύνους.

Και ότι επίσης, επιλέγει δείγματα με βάση την σημαντικότητα. Σημαντικότητα με τον εαυτό του.

Άρα λοιπόν, συμμαζεύονται σε αυτά ολίγον. Είμαι στην διάθεση σας για οτιδήποτε χρειαστεί. Ευχαριστώ πάρα πολύ κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ευχαριστούμε.

Θεωρώ ότι αυτό που πρέπει να κρατάμε, τον μέσο όρο της καλής βούλησης. Κάποια πράγματα που ενδεχομένως, αγαπητέ κύριε Χατζηδάκη, σε όλους μας ακούγονται λίγο περίεργα. Αυτά, μπορούμε να τα βελτιώσουμε ή να τα καταλάβουμε καλύτερα.

Αυτό που μένει είναι ότι έχουμε μια ομοθυμία, να υπάρχει πρόληψη έναντι της καταστολής, και αυτό είναι το ζητούμενο. Υπό αυτή την έννοια, θα μου επιτρέψετε για να μπορέσουμε να κλείσουμε την θεματολογία, και πιστεύω ότι με αυτά που έχουν ακουστεί μέχρι τώρα, ο Διευθυντής του Εσωτερικού Ελέγχου του Seine Saint Denis Paris, του Ινστιτούτου δηλαδή, ο Yannis Wendling, θα μπορέσει να μας πει στην πράξη όλα αυτά. Με ποιο

τρόπο μπορέσαν να τα εφαρμόσουν και να μας δώσουν τις βέλτιστες πρακτικές πάνω στην λειτουργία.

Θα μου επιτρέψετε όμως, ερχόμενος προς το πόντιο, δεν ξέρω αν θα μιλήσει εκεί και θα έχουμε απευθείας την μετάφραση από την κυρία Αθανασοπούλου. Θα μου επιτρέψτε λοιπόν να πω ότι μια σκέψη που έχουμε συζητήσει και που θεωρούμε ότι είναι ευκαιρία να την ωριμάσουμε, είναι μια ελληνογαλλική συνέλευση, την οποία μπορούμε να δημιουργήσουμε μεταξύ των Δήμων, αναλαμβάνοντας ο κάθε ένας αυτοδιοικητικός φορέας των δυο χωρών φίλα προσκείμενων χωρών και λαών, να δούμε τι μπορεί ο καθένας να μετουσιώσει, ο ένας από τον άλλον. Και το λέω, διότι σε αυτό τον τομέα μπορούμε να δημιουργήσουμε πάρα πολύ καλές συνθήκες επ' ωφελείας και των δυο Αυτοδιοικήσεων και προφανώς και της χώρας μας.

Άρα λοιπόν, νομίζω ότι αγαπητοί συνάδελφοι, μπορούμε να ωριμάσουμε με συζήτηση προφανώς, η οποία θα γίνει, μια ελληνογαλλική συνέλευση, μεταξύ των δυο χωρών των αυτοδιοικητικών φορέων.

Ο λόγος λοιπόν στον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου από το Παρίσι.

ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ: Μπορούμε να κάνουμε ερωτήσεις;

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Αμέσως μόλις τελειώσει, προφανώς κύριε Λαγουδάκη. Είστε γραμμένος.

Υ. WENDLING(- ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ-): Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Σύεδροι, νιώθω ιδιαίτερη τιμή για την πρόσκληση σας και είμαι πολύ χαρούμενος που είμαι εδώ ανάμεσα σας, για να παρέμβω σχετικά με το θέμα του εσωτερικού ελέγχου.

Πράγματι, στην Ελλάδα, όπως και αλλού και κυρίως στην Γαλλία, το αίτημα των συμπολιτών μας για περισσότερη διαφάνεια, αποτελεσματικότητα της πολιτικής δράσης, τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, στο πλαίσιο μεγάλων δημοσιονομικών περιορισμών, μας οδηγεί να αναρωτηθούμε

σχετικά με την συνάφεια και την χρησιμότητα να αφιερώσουμε τα μέσα και τις προσπάθειες, ώστε να ενισχυθούν περαιτέρω τα εργαλεία ελέγχου.

Μπορούμε να αναρωτηθούμε νόμιμα σχετικά με το κόστος στο παρελθόν και με το αίσθημα δυσπιστίας, που είναι συναφή με παρόμοιες διαδικασίες, ενώ καθημερινά, η δημοτικοί και περιφερειακοί αιρετοί, οι υπηρεσιακοί παράγοντες που εργάζονται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των πολιτών, στα αιτήματα των εθνικών αρχών και στην υλοποίηση των σχεδίων που έχουν αποφασιστεί και ανακοινωθεί.

Για όλους αυτούς τους λόγους τίθεται το θέμα για τον δύσκολο και υποστηρικτικό χαρακτήρα της υλοποίησης του εσωτερικού ελέγχου στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ωστόσο, παρά όλα αυτά, έχω την πεποίθηση, ότι πρόκειται για μια ευκαιρία για να στηρίξουμε την δημόσια δράση σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, με 3 προϋποθέσεις.

1^ο να μην παρεξηγηθεί και να μην απορριφθεί ο σκοπός του εσωτερικού ελέγχου.

2^ο να δοθεί μια λογική συνολικής προόδου και

3^ο η δράση να έχει διάρκεια.

Αναλύουμε λοιπόν, 1^ο να μην παρεξηγηθεί η έννοια του εσωτερικού ελέγχου. Υλοποιείται σε όλη την Ευρώπη, όπως και στην Γαλλία. Η δράση του εσωτερικού ελέγχου αναπτύσσεται στην δημόσια σφαίρα, κάποιες φορές μέσω κανονιστικού τρόπου, άλλες φορές αυθόρμητα και εθελοντικά.

Αυτό ισχύει στην Γαλλία σε τοπικό επίπεδο. Πρόκειται λοιπόν για μια κυρίαρχη τάση, που δεν αφορά μόνο την Ελλάδα.

Αυτό σημαίνει ότι ενδιαφέρει τους αιρετούς και τους ιθύνοντες των Τοπικών Αρχών, να μην αντιμετωπίζεται απλά ως ένα στείρος συμπληρωματικός έλεγχος.

Η θεμελιώδης σημασία του εσωτερικού ελέγχου είναι ότι πρόκειται πάνω από όλα για ένα εργαλείο διακυβέρνησης κάθε

τοπικής Αρχής. Πρόκειται για ένα εργαλείο εσωτερικού ελέγχου ειδικά για την Υπηρεσία.

Ο ορισμός του εσωτερικού ελέγχου, όπως αναφέρεται στα διεθνή πρότυπα, εμπιστεύεται σε αυτή την δράση την ευθύνη να στηριχθεί και να δοθεί βοήθεια στην Υπηρεσία στην οποία υπάγεται για την υλοποίηση του έργου της και της στρατηγικής της.

Φυσικά, ο στόχος αυτός περιλαμβάνει τη συμμόρφωση στις κανονιστικές και νομικές νόρμες, αλλά πρόκειται για μια παράμετρο και όχι για τον τελικό σκοπό. Άρα πρόκειται για μια βοήθεια προς εσάς και τις τοπικές Αρχές σας.

Υπό αυτή την έννοια, είναι πολύ διαφορετικός από τους παραδοσιακούς ελέγχους που υπάρχουν σήμερα στην Ελλάδα, όπως και στην Γαλλία, για παράδειγμα, οι έλεγχοι που υλοποιούνται από τις εθνικές Αρχές.

Ο εσωτερικός έλεγχος έχει μια δυναμική, πάνω από όλα επιχειρησιακή. Φυσικά, στην αρχή προτεραιότητα είχε δοθεί στον εμπιστευτικό χαρακτήρα των λογιστικών στοιχείων, αλλά σήμερα έχει γίνει αποδεκτό ότι ο εσωτερικός έλεγχος πρέπει να προλαμβάνει, να επέλθει οποιοσδήποτε κίνδυνος, που επηρεάζει την υπηρεσιακή οργάνωση, δημοσιονομικό κίνδυνο ή έννομου χαρακτήρα, αλλά και επιχειρησιακό και ενημερωτικό.

Πρέπει να συμμετέχει για να βελτιωθεί η απόδοση της δημόσιας δράσης σε τοπικό επίπεδο και άρα της δράσης σας. Η σύνταξη και η δημοσίευση των εκθέσεων δεν αποτελεί κατ' ουδένα λόγο αυτοσκοπό. Αν το υποστηρίξουμε αυτό, αποτελεί παρεξήγηση και παραπλάνηση του νοήματος του εσωτερικού ελέγχου.

Για να σας δώσω ένα παράδειγμα, μπορώ να μιλήσω για την τοπική αρχή, στην οποία είμαι Διευθυντής Εσωτερικού Ελέγχου. Πρόκειται για την περιοχή Saint-Denis στο Παρίσι. Είναι ένα Διαμέρισμα που αντιμετωπίζει πολύ μεγάλες δημοσιονομικές δυσκολίες και που συχνά έχει υποστεί κριτική για την διαχείριση του.

Σήμερα, αναγνωρίζεται παντού στην Γαλλία, ως σημείο αναφοράς σε θέματα εσωτερικού ελέγχου. Αυτό επιτρέπει να αλλάξει η εικόνα. Έτσι, όταν ανακαλύψαμε απάτες που είχαν διαπραχθεί από παράγοντες της Αρχής, πολλές δεκάδες εκατομμύρια ευρώ, μπορέσαμε να υποστηρίξουμε στις ελεγκτικές Αρχές, ότι το ανακαλύψαμε χάριν στον εσωτερικό έλεγχο. Και καταφέραμε να ρυθμίσουμε το πρόβλημα ακόμα πριν να το φανταστούν οι εξωτερικές ελεγκτικές Αρχές ότι υπήρχε απάτη παρόμοιου εύρους.

Ο Πρόεδρος μου, κατάφερε έτσι να αναστρέψει τον διάλογο και να κάνει θετική χρήση της παρουσία του εσωτερικού ελέγχου στην οργάνωση το. Σήμερα, κανένας δεν σκέφτεται ότι ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί βάρος.

Το 2^ο σημαντικό σημείο είναι ότι η επιτυχία μιας παρόμοιας πρωτοβουλίας, όπως η δική σας, δεν μπορεί να υλοποιηθεί εκτός συλλογικού πλαισίου. Σίγουρα υφίσταται ιδιαιτερότητες ανάλογα με το μέγεθος των τοπικών Αρχών και κανείς δεν μπορεί να θεωρήσει ότι ανάπτυξη του εσωτερικού ελέγχου μπορεί να γίνει με τον ίδιο τρόπο σε όλες τις τοπικές Αρχές.

Ωστόσο, για να μην αποτελεί βάρος, πρέπει ο εσωτερικός έλεγχος να αποφέρει μια υπηρεσία στις τοπικές Αρχές σας. Για τον λόγο αυτό, πρέπει να εστιάσετε σε αυτά που έχουν αποδειχθεί αλλού. Αυτή είναι η πεποίθησή μας στην Γαλλία, κυρίως στο πλαίσιο του Συνεδρίου των Εσωτερικών Ελεγκτών και Επιθεωρητών των Τοπικών Αρχών, στην οποία προεδρεύω.

Πρέπει να στηριχθείτε στις υπάρχουσες επαγγελματικές νόρμες, καθώς έχουν επαρκείς εγγυήσεις για εσάς και για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη.

Αυτές οι νόρμες, εμμένουν για παράδειγμα, στην προστασία των υπευθύνων των ελεγκτικών δραστηριοτήτων, επιμένοντας στην ανάγκη να διαθέτουν διαπιστώσεις, γεγονότα, αποδεικτικά στοιχεία, αντικειμενικά και επαληθεύσιμα. Δεν έχει την πρόθεση να

μεταμορφωθεί σε Εισαγγελέα, αλλά να είναι ένας συνεργάτης που εφιστά την προσοχή στους Δημάρχους, στους κινδύνους που δεν ελέγχονται.

Για παράδειγμα, την διασφάλιση των πληροφοριακών συστημάτων και την κλοπή δεδομένων. Κίνδυνος που έχει επιταθεί με την ψηφιοποίηση. Ο εσωτερικός έλεγχος εγείρει διαπιστώσεις, αλλά κυρίως προτείνει συστάσεις λιγοστές, ιεραρχούμενες, υποστηριζόμενες από ανάλυση των αιτιών των διαπιστώσεων.

Καλεί σε δράση. Αποτελεί αντικείμενο αντιφατικό, και τελικά οι υπεύθυνοι της Υπηρεσίας λαμβάνουν τις αποφάσεις.

Ο εσωτερικός έλεγχος άρα, δεν αποτελεί βάρος, αλλά στήριγμα για τους αιρετούς, για τους μάντζερ και τους εξωτερικούς συνεργάτες της τοπικής Αρχής.

Υπό αυτή την έννοια πρέπει να κινητοποιηθούν οι πάντες. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την δυνατή εμπλοκή των αιρετών, δηλαδή με εσάς. Πρέπει να εμπλακούν και να δεσμευτούν τα διάφορα εμπλεκόμενα μέρη, να συμμετέχει όλος ο κόσμος, κάτι που προϋποθέτει την προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες όλων των τοπικών Αρχών.

Πρέπει να υλοποιηθεί ως ένα συλλογικό σχέδιο, στο πλαίσιο κάθε τοπικής Αρχής, αλλά και σε εθνικό επίπεδο.

Τέλος, το τελευταίο σημείο είναι ότι είναι απαραίτητο να επιμείνετε με διάρκεια. Δεν υποστηρίζω ότι πρόκειται για κάτι που μπορεί να υλοποιηθεί σε μερικούς μήνες. Θα ήταν ψευδές και πολύ φιλόδοξο. Ούτε στην Γαλλία τα καταφέραμε.

Πρέπει να επιμείνετε με διάρκεια και να μην επιδιώκετε την τελειότητα άμεσα, διότι διαφορετικά είναι σίγουρο ότι θα αποτελέσει αφόρητο βάρος για εσάς. Έτσι, θα πρέπει να δημιουργήσετε μια κοινότητα επαγγελματιών εσωτερικών ελεγκτών, στο πλαίσιο των τοπικών Αρχών σας, να δημιουργηθεί ένα δίκτυο και να το υποστηρίξετε κυρίως οργανώνοντας την εκπαιδευτική

κατάρτιση σε πρακτικό επίπεδο, απαλλαγμένη από πρακτικούς και όχι από θεωρητικούς.

Πρέπει επίσης, να υποστηριχθεί η κίνηση ευνοώντας την μεταφορά αρμοδιοτήτων και πρακτικών, στο πλαίσιο αυτού του επαγγελματικού δικτύου και μεταξύ τοπικών Αρχών. Αν κάθε Αρχή είναι ελεύθερη να προβεί στις επιλογές της, είναι προφανές, ότι πρέπει να επωφεληθεί από ό,τι γίνεται αλλού.

Έτσι, η απάτη που ανακαλύψαμε εμείς στην Περιφέρεια του Σαίντ-Ντενί, οφειλόταν σε μια έλλειψη στα πληροφοριακά μας συστήματα. Χάρι σε εμάς, το σύνολο των άλλων τοπικών Αρχών, μπόρεσαν να καλύψουν αυτή την αδυναμία.

Αρα, θα πρέπει να μαθαίνουμε να εκτιμούμε, να επικοινωνούμε κατά τρόπο θετικό σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο, να γνωρίζουμε και να τον χρησιμοποιούμε, να τον κάνουμε αποδεκτό, να μην αναζητούμε να είναι άμεσα τέλειος.

Πρέπει να ξεκινήσουμε να καθορίσουμε μια πορεία για την ανάπτυξη του. Οι λύσεις υφίστανται και για τις μικρότερες τοπικές Αρχές. Και πρέπει να αξιολογηθούν έναντι του πλαισίου, διατηρώντας την εγγύηση του εμπιστευτικού χαρακτήρα.

Εν κατακλείδι, η κίνηση σας είναι παραδειγματική και αξίζει να γίνει γνωστή στην Ελλάδα αλλά και εκτός Ελλάδας. Αυτή η κίνηση δεν θα πρέπει να γνωστοποιηθεί ως ένα βάρος, αλλά ως μια ευκαιρία.

Για τον λόγο αυτό, είμαι χαρούμενος που είμαι ανάμεσα σας και στο όνομα της γαλλικής τεχνικής βοήθειας, είμαι χαρούμενος που συμμετέχω σε αυτό το πρόγραμμα. Ο εσωτερικός ελεγκτής, δεν είναι εχθρός, αλλά συμβάλλει, να προληφθούν και να επεξεργαστούν ενδεχόμενα προβλήματα. Αυτό προϋποθέτει την τροποποίηση των δεδομένων, την αποδοχή ότι θα πρέπει να ακούγονται οι δυσάρεστες διαπιστώσεις και να ασχοληθούμε συλλογικά να επιλυθούν οι δυσκολίες.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ευχαριστώ για την τοποθέτηση του Yannis Wendling αλλά και την κυρία Αθανασοπούλου για την ευκρινή διαδικασία της μετάφρασης.

Και να μπούμε στις ερωτήσεις καταρχήν, για να μπορέσουμε ενδεχομένως, με πολύ λιτότητα του χρόνου, θα παρακαλέσω, να κάνουμε και κάποιες ενδεχόμενες τοποθετήσεις.

Ο κύριος Χατζηδάκης ερώτηση και αμέσως μετά ο Γενικός Γραμματέας μας. Παρακαλώ, λιγάκι την ερώτηση. Πού απευθύνεται; **Δ. ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ:** Κύριε Πρόεδρε, η ερώτηση είναι ως πότε θα έχουμε συνεχούς ελέγχους; Αν ξεκινήσουμε με την αντίληψη, ότι ξέρετε, τα σημείωσα εδώ πέρα, ότι οι Δήμοι και το Διοικητικό Συμβούλιο παίρνουν αποφάσεις οι οποίες είναι παράνομες και παρόλο, κύριε Πρόεδρε, ότι πολλές αποφάσεις είναι ομόφωνες και χρειαζόμαστε καινούργιο έλεγχο, η οποιαδήποτε ενέργεια γίνεται στο Δήμο για να πληρωθεί κάτι, περνάει από την Επίτροπο, τον 2^ο έλεγχο και τον 3^ο και τον 4^ο τι τον θέλουμε;

Δεν μπορώ να καταλάβω πώς υπάρχει σκοπιμότητα, και άκουσα και τον κύριο καθηγητή εδώ πέρα να μας λέει, θα αποφασίζει ποιος, ο Συνήγορος του Πολίτη πώς θα λειτουργήσει ο Δήμος μου; Έχει καμία σχέση ο Συνήγορος του Πολίτη που από τον νόμο δεν έχει καμία δυνατότητα να επιβάλλει την άποψη του.

Εκείνο που θέλω κύριε Πρόεδρε, και θέλω να πω στην σεβαστή Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που όσες φορές με ψάξανε και όσες χρειάστηκε να παρέμβουμε οι λύσεις ήταν σωστές. Εκείνο που εξοργίζει, είναι κυρίες και κύριοι το εξής. Δεν μπορεί ανώνυμες καταγγελίες να τις παίρνει ο ελεγκτής Δημόσιας Διοίκησης, να βγάζει ένα πόρισμα να δικαιώνει το Δήμο και όταν ζητάμε, πείτε μας, για να κάνουμε και εμείς αυτά που πρέπει, που έχουμε λασπωθεί, λέει, δεν είναι δυνατόν να σας πει.

Λοιπόν, εάν κυρίες και κύριοι η αντίληψη είναι ότι οι Δήμαρχοι, οι Πρόεδροι των Δημοτικών Συμβουλίων ή οι Πρόεδροι των Οργανισμών, στο μυαλό σας έχετε ότι πάνε να πράξουν

παράνομα και πάνε να κάνουν πράξεις παράνομες, τότε ας βάζουμε χιλιάδες ελέγχους.

Εγώ, εκείνο που θέλω να σας πω είναι ότι τόσα χρόνια που είμαι στο Δήμο, τόσο εγώ όσο και οι συνάδελφοι μου, κάνουμε μια κατάθεση ψυχής. Ορισμένες φορές χρεωνόμαστε πράγματα διότι υπάρχει μια κοντόφθαλμη αντιμετώπιση των πραγμάτων, αλλά ως τότε θα γίνονται αυτά τα πράγματα;

Εσωτερικός έλεγχος. Να γίνει και εσωτερικός έλεγχος άμα είναι συμβουλευτικός. Αλλά ρωτάω, τότε το Δημοτικό Συμβούλιο τι το θέλω; Να πάρω μια απόφαση να κάνω ένα έργο, να πάρω μια απόφαση να χρηματοδοτήσω κάτι, να πάρω μια απόφαση, τι το θέλω;

Τότε την Επίτροπο τι την θέλουμε να εγκρίνει την νομιμότητα; Δηλαδή, κάπου αισθανόμαστε ότι είμαστε μόνοι και γυρίζουμε γύρω-γύρω από διάφορους ελεγκτές. Εγώ δεν την θέλω αυτή την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Συνέχεια να ελέγχομαι και να με κοιτάνε περίεργα. Και καταλαβαίνετε και κατά διαστήματα, ορισμένα λούμπεν στοιχεία, να παίρνουν μια τέτοια περίπτωση, να την κάνουν φεϊγβολάν και μετά από 2-3 χρόνια που έχει τελειώσει αυτή η υπόθεση, ούτε να γράφεται στον Τύπο.

Τελειώνω και κλείνω με το εξής. Εάν υπάρχει κυρία Πρόεδρε περίπτωση μια σύμβαση να μην έχει περάσει από το Ελεγκτικό Συνέδριο; Υπάρχει μια σύμβαση για την κατασκευή ενός έργου, δεν έχει περάσει από προγραμματικές συμβάσεις, από Δημοτικό Συμβούλιο, και στο τέλος αυτός που παίρνει την εργασία, δεν ελέγχεται η σύμβαση του από το Ελεγκτικό Συνέδριο;

Ελέγχεται. Δηλαδή τι άλλο θέλουμε ακόμη; Να αποδείξουμε τι; Λοιπόν, με αυτά τα λόγια θέλω να σας πω ότι έχουμε ψυχικά κουραστεί να αποδεικνύουμε ότι δεν είμαστε ψεύτες, ότι δεν είμαστε κλέφτες και έχω κουραστεί να κάνω αυτό αυτονόητο. Αυτό θέλω να σας πω.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ερώτηση ο κύριος Γενικός, γιατί τον διέκοψα πριν και μετά ο κύριος Δανιηλίδης. Σας είδα κύριε Κουτελάκη.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Εσάς σας έχω γράψει για τοποθέτηση, είναι ερώτηση;

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Για αυτό σας έχω λίγο πιο πίσω.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Ο Διονύσης τοποθέτηση έκανε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Όχι, ερώτηση είπαμε, ερωτήσεις.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Τοποθέτηση δεν κάνατε;

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Εντάξει, αν η ερώτηση έχει και...

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Η ερώτηση μου θα πρέπει να έχει κι ένα σκεπτικό όμως, δεν μπορεί να είναι ξερή.

Εκείνο που διαφαίνεται και μας ξενίζει ότι λίγο πολύ όλοι γνωρίζουμε και ανακοινώνεται επισήμως, ότι η γραφειοκρατία στην Ελλάδα, δημιουργεί μια δημοσιονομική επιβάρυνση της τάξης περίπου των 7 δις., αν δεν κάνω λάθος.

Η επιβάρυνση αυτή, κατά κύριο λόγο οφείλεται στην απίστευτη γραφειοκρατία. Και η απίστευτη γραφειοκρατία, την οποία κυρίως συναντάμε όχι στον ιδιωτικό τομέα, αλλά στον δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, είναι αυτή που επιβαρύνει ουσιαστικά τους πολίτες αυτής της χώρας.

Στην ομιλία του προχτές, ο Αποστόλης Κοιμίσης αναφέρθηκε σε 12 ελέγχους, οι οποίοι ισχύουν για να τελεσιδικήσει να το πω ή να υλοποιηθεί να το πω, ένα έργο, μια προμήθεια, μια εργασία. Και για του λόγου το αληθές, θα αναφέρω ένα παράδειγμα. Είναι ο Δήμος ο δικός μου, δεν χρειάζεται να πω ποιος είναι, όσοι ξέρετε, ξέρετε.

Ξεκίνησε μια διαδικασία ενός ανοιχτού δημόσιου διεθνούς διαγωνισμού τον Φεβρουάριο. Δεν μιλάω για την διαδικασία προ

για την εξεύρεση χρηματοδότησης, μιλάω από την στιγμή που βγήκε η διακήρυξη. Φεβρουάριο του 2017. Αισίως 18 Δεκεμβρίου του 2017, εξετάζονται τα τελευταία ασφαλιστικά μέτρα που κατέθεσε ένας εναντίον κάποιου άλλου. 11 μήνες.

Αν συμπεριλάβουμε και τον χρόνο τώρα που θα ελέγξουμε τα δικαιολογητικά του συγκεκριμένου προμηθευτή και του χρόνου ελέγχου, του προσυμβατικού από το Ελεγκτικό Συνέδριο, ουσιαστικά για την υλοποίηση ενός τέτοιου έργου, απαιτείται, κατ' ελάχιστον, το βλέπω 12-13 μήνες. Όταν η τεχνογνωσία, η τεχνολογία κινείται με ταχύτατους ρυθμούς, εμείς θέλουμε 13 μήνες για να υλοποιήσουμε ένα έργο.

Και γιατί το λέω αυτό, είναι και μια παρένθεση στην ερώτηση που θέλω να κάνω. Όταν παίρνεις ένα τεχνολογικό, προηγμένο προϊόν, όπως βλέπετε και στις διαφημίσεις, μια τηλεόραση, η οποία κάνει σήμερα 500 €, μετά από 6 μήνες κάνει 300. Και όταν βγάζεις διεθνή διαγωνισμό με τιμές πριν 12 μήνες και για να υλοποιήσεις αυτή την επένδυση απαιτούνται 14, όταν θα υπογράψεις την σύμβαση μετά 14 μήνες, το βέβαιο είναι ότι η τιμή μονάδος που θα έχεις χρησιμοποιήσει, θα έχει ξεπεραστεί.

Άρα λοιπόν, αυτή η απίστευτη γραφειοκρατία και η δημοσιονομική επιβάρυνση που δημιουργείται στις πλάτες του ελληνικού λαού, δείχνουμε και οι ελεγκτικές Αρχές αλλά και οι αυτοδιοικητικές Αρχές, όσο και να πιέσουν, να μην το αντιλαμβάνονται.

Ο φίλος, ο Διονύσης Χατζηδάκης αναφέρθηκε και είπε ότι κουρασθήκαμε. Όντως, αν συζητήσετε με κάποιον αυτοδιοικητικό, το βέβαιο είναι ότι θα σας πει, κουρασθήκαμε από αυτούς τους πολλαπλούς ελέγχους.

Και το ερώτημα είναι, εφόσον, αν και το θέμα μας μιλάει για προληπτικές μορφές ελέγχου, εμείς βλέπω εδώ στις τοποθετήσεις μας, το περιορίσαμε στον εσωτερικό έλεγχο. Ο οποίος βέβαια εσωτερικός έλεγχος, από ό,τι αντιλήφθηκα, κύριε Ζυγούρη ή

διαφεύστε με, δεν διασφαλίζει, όσον αφορά τις όποιες ευθύνες, αστικές, ποινικές, πειθαρχικές κλπ., του οποιουδήποτε οργάνου, αλλά προστίθεται ένας επιπλέον έλεγχος στους 12 που έχουμε, να κάνουμε τον 13^ο έλεγχο, ο οποίος τελικά δεν έχει να διασφαλίσει το παραμικρό νομίζω.

Κατά 2^ον η Νομική Υπηρεσία του Δήμου, δεν ελέγχει εσωτερικά τις όποιες αποφάσεις; Γιατί δεν ξέρω, και εσείς νομικός είστε, υπηρεσία είμαστε και όλοι οι συνάδελφοι νομίζω έχουμε Νομικές Υπηρεσίες στους Δήμους. Όταν είναι να υπογράψω μια απόφαση για να την στείλω στην Αποκεντρωμένη, πριν την στείλω για έλεγχο διοικητικό, ελέγχεται νομικά. Ή κάνω λάθος; Πριν βγάλω οποιοδήποτε κείμενο και το υπογράψει ο Δήμαρχος, ελέγχεται νομικά. Ελέγχεται, πολλαπλοί έλεγχοι.

Τι λοιπόν είναι αυτό που θα προσδώσει περισσότερο μια μονάδα εσωτερικού ελέγχου, όταν μάλιστα, η Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπως πολύ σωστά είπατε κύριε Ζυγούρη, όχι μόνο δεν διενεργεί προληπτικό έλεγχο, ο έλεγχος του Επιτρόπου και συμφωνώ απόλυτα μαζί σας είναι κατασταλτικός έλεγχος. Διότι ο έλεγχος γίνεται πριν. Όταν φτάσεις στο σημείο, έχει εκτελεστεί το έργο και βάζει την υπογραφή του ο Επίτροπος, σε ένα έργο το οποίο έχει εκτελεστεί. Ουσιαστικά τι είναι; Κατασταλτικός έλεγχος είναι αυτός. Να πάμε δηλαδή παραπέρα, παραπέρα, παραπέρα.

Και θα θυμίσω την Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων, το Ελεγκτικό Συνέδριο, την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, το Διαύγεια, τον Εισαγγελέα, τον εδώ, τον εκεί, τον εκεί. Τι λοιπόν είναι αυτό που θα προσδώσει και γιατί δεν θα πρέπει να το θεωρεί η Αυτοδιοίκηση βάρος αυτό το πράγμα το καινούργιο που εισηγούμαστε εδώ πέρα, όταν η γραφειοκρατία επιβαρύνει δημοσιονομικά με 7 δις. αυτή την χώρα;

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ωραία. Ο κύριος Δανιηλίδης.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Τοποθετήθηκα κιόλας για να μην ξαναπάρω το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Είδατε, κύριε Γενικέ δεν σας διέκοψα καθόλου.

Ι. ΜΟΥΡΑΤΟΓΛΟΥ: Στο Συνέδριο πήρα ελάχιστες φορές τον λόγο...

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Κύριε Ζυγούρη, θα παρακαλέσω, βοηθήστε με και εσείς, που είστε έμπειρος σε αυτά, ελάτε κύριε Δανιηλίδη.

Σ. ΔΑΝΙΗΛΙΔΗΣ: Θα αναφερθώ πολύ σύντομα σε δυο περιπτώσεις που έχουν και ευρύτερη σχέση με πολλούς Δήμους της χώρας, όπου δημιουργούνται προβλήματα.

Εδώ και δεκαετίες, πολλοί Δήμοι, κατά κύριο λόγο αστικοί Δήμοι της χώρας, συμπράτταμε σε πρόγραμμα από κοινού με την ΔΕΗ, έτσι ώστε να γίνει η μετατόπιση του δικτύου και η υπογείωση. Η ΔΕΗ, παραβιάζοντας και τον νόμο, τον 979/1979 που έλεγε ότι με δικές της δαπάνες υποχρεούται να κάνει την υπογείωση του δικτύου, είχε αλλάξει την τακτική της και απαιτούσε από εμάς, από τους Δήμους, από τους οικείους Δήμους που γίνονταν αυτά τα έργα, τη συμμετοχή κατά 50% στο έργο, το οποίο εκτελούσε κι εμείς συμβάλλαμε από τα ταμεία των Δήμων με 50%.

Αυτό γινόταν μέχρι πριν από 2 χρόνια. Εδώ και 2 χρόνια, το Ελεγκτικό και οι Υπηρεσίες ελέγχου της νομιμότητας των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, με το επιχείρημα ότι πλέον η ΔΕΗ είναι Α.Ε., δεν εγκρίνουν και απορρίπτουν. Μα Α.Ε. είναι εδώ και 15 χρόνια η ΔΕΗ. Και έργα τα οποία είχαν σχεδιαστεί, είχαν εγκριθεί, διαδικασίες οι οποίες είχαν κινηθεί μένουν μετέωρες, πολλές φορές θέτοντα, μάλλον λίγες φορές θέτοντας σε κίνδυνο ζητήματα πλέον και ασφάλειας των περιοχών, αλλά στις περισσότερες των περιπτώσεων, μη επιτρέποντας...

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Σ. ΔΑΝΙΗΛΙΔΗΣ: Δεν εγκρίνει την νομιμότητα της δαπάνης.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Σ. ΔΑΝΙΗΛΙΔΗΣ: Καταρχήν την νομιμότητα της απόφασης η Αποκεντρωμένη και 2^{ον} οι Αποκεντρωμένες Αρχές του Ελεγκτικού Συνεδρίου θεωρούν πλέον μη σύνομη την δαπάνη του Δήμου και ως εκ τούτου παγώσανε, εδώ και 2 χρόνια έχουν παγώσει αυτά τα έργα.

Σημειωτέων δε ότι το 50% αυτής της δαπάνης που έβαζε ο Δήμος, προέρχεται εξ ολοκλήρου από δημοτικούς πόρους. Δεν υπήρχε από πουθενά αλλού χρηματοδότηση. Αυτό είναι ένα ζήτημα που αφορά, ειδικά τα αστικά κέντρα των πόλεων και ειδικά περιοχές είτε εκπαιδευτικές είτε αθλητικές είτε τουριστικές, αρχαιοτήτων κλπ. Φανταστείτε, εγώ μιλάω για την Θεσσαλονίκη, γύρω από τα βυζαντινά τείχη το Επταπύργιο και τον πλούτο της ρωμαϊκής ή της βυζαντινής Θεσσαλονίκης, να κρέμονται τα καλώδια και οι κολώνες και να έρχονται οι τουρίστες να βγάζουν φωτογραφίες την κατάσταση αυτή.

Το 2^ο ζήτημα που θέλω να αναφέρω και το οποίο είμαστε εν δυνάμει κατηγορούμενοι οι περισσότεροι, αν όχι όλοι οι Δήμαρχοι, που υλοποιούμε προγράμματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου είναι οι εξής περίπτωση. Υπάρχουν τα προγράμματα στον κοινωνικό τομέα. Βρεφονηπιακοί, παιδικοί σταθμοί, ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ ΜΕΑ.

Μετά την υλοποίηση των προγραμμάτων, μετά από 3-4 χρόνια, ένας έλεγχος από την αρμόδια διαχειριστική Αρχή, επισημαίνοντας ότι η υπογραφή της μητέρας του βρέφους που το παρέδωσε το πρωί δεν είναι ίδια με την υπογραφή το απόγευμα που το παρέλαβε το παιδί, γιατί η κυρία που ήρθε το απόγευμα είναι η γιαγιά ή η θεία, γιατί η μητέρα δεν θα μπορούσε να έρθει για χ, ψ λόγους. Ή η γιαγιά ή ο παππούς που απολάμβανε των υπηρεσιών του Βοήθεια στο Σπίτι δεν είχε βάλει υπογραφή. Λοιπόν, απεντάσσεται το έργο που υλοποιήθηκε πριν από 2-3 χρόνια.

Ή γίνεται δημοσιονομική διόρθωση. Η δημοσιονομική διόρθωση όμως, συνεπάγεται αυτόματα, παραπομπή του φορέα. Είναι Δημοτική Επιχείρηση, είναι Νομικό Πρόσωπο, είναι Δήμος; Επειδή υπάρχει αφαίρεση, υποχρέωση επιστροφής πόρων, για το πρόγραμμα το οποίο τελέστηκε, υλοποιήθηκε το πρόγραμμα, το προσωπικά μισθοδοτήθηκε, τα μωρά τα παιδιά φάγανε κανονικά, υλοποιήθηκε όλο το πρόγραμμα, για τους δικούς του λόγους απεντάσσεται ή μειώνεται η χρηματοδότηση.

Αυτό το ποσό, το οποίο γίνεται η δημοσιονομική διόρθωση, παραπέμπεται στις Αρχές και δικαστικές πολλές φορές και υπάρχει απιστία. Και όταν το ποσό είναι πάνω από το συγκεκριμένο ποσό, είναι και σε βαθμό κακουργήματος.

Δηλαδή συνδυάζεται αμέσως η όποια δημοσιονομική διόρθωση, και δεν θέλω να κάνω παραπομπή στο κυβερνητικό και κοινοβουλευτικό σύστημα, που αφορά όχι μόνο την σημερινή κυβέρνηση, όλες τις προηγούμενες, εάν δεν είχαν τότε βουλευτική ασυλία και υπουργική ασυλία, τα εκατοντάδες έργα, τα hard έργα, οι δρόμοι, τα πεζοδρόμια, οι γέφυρες, τα αεροδρόμια και τα λιμάνια, όπου οι δημοσιονομικές διορθώσεις και από το 2^ο και από το 3^ο Κοινοτικό Πλαίσιο και από το ΕΣΠΑ, γιατί η κατασκευή με αυτό το υλικό θεωρήθηκε μη επιλέξιμη επειδή έπρεπε να μπει άλλο υλικό ή η τοποθέτηση των προστατευτικών στο λιμάνι έπρεπε να είναι με άλλο υλικό κατά τις προδιαγραφές και άρα, ως εκ τούτου, από τα 10.000.000 που κόστισε ένα λιμάνι, οι 200.000, οι 300.000 της χρηματοδότησης του 3^{ου} Κοινοτικού θεωρούνται μη επιλέξιμες, άρα γίνεται δημοσιονομική διόρθωση.

Έπρεπε όλοι οι Υπουργοί, Υφυπουργοί και οι Γενικοί Γραμματείς εδώ και 20 χρόνια να έχουν παραπεμφθεί σε βαθμό κακουργήματος εις την νιοστή. Αυτοί βέβαια έχουν την προστασία. Εμείς όμως δεν έχουμε καμία προστασία και θα φτάσει κάποια στιγμή, τελειώνω με αυτό, θα φτάσει κάποια στιγμή η Τοπική Αυτοδιοίκηση, παρόλο ότι μπορεί να αξιοποιήσει πόρους, είτε

κοινωνικούς για τα soft προγράμματα είτε πόρους για την κατασκευή σοβαρών έργων υποδομής να λείει, αντιπλημμυρικών π.χ., να λείει, όχι, εμείς δεν βάζουμε το κεφάλι μας στον ντορβά, γιατί από τα 10.000.000 του έργου, 100.000 να βγουν μη επιλέξιμα, θα πάμε κατηγορούμενοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ωραία. Επειδή αγαπητέ κύριε Λαγουδάκη, έγιναν ερωτήσεις με τοποθετήσεις, θα σας δώσω ευθύς αμέσως τον λόγο.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Εσείς θα κάνετε μόνο ερώτηση.

ΣΥΝΕΔΡΟΙ: (εκτός μικροφώνου)

Ι. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ: Καταρχήν κύριε Πρόεδρε, θέλω να σημειώσετε ότι...

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Γιατί είναι ο πρώτος που μας είχε καταθέσει εδώ να πάρει το λόγο αμέσως μετά.

Ι. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ: Θέλω να σημειώσετε ότι συμφωνώ απόλυτα για πρώτη φορά με τον φίλο μου τον κύριο Χατζηδάκη, σε σχέση με την κόπωση που δημιουργείται στους ανθρώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης για μια σειρά αποφάσεων με σκοπιμότητα, που διαχρονικά παίρνονται από όλες τις κυβερνήσεις και το μόνο που κάνουν, είναι να στερούν το αυτοδιοίκητο από την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Θεωρώ και νομίζω πολύ πεισμένος πια για την ορθότητα αυτής της άποψης που δημόσια διατυπώνω ότι αυτό θα έπρεπε να ήταν βασικά το κύριο θέμα του Συνεδρίου. Με βάση αυτό και τις αποφάσεις που θα παίρναμε θα έπρεπε να πάμε σε όλα τα υπόλοιπα. Το είναι αυτό.

Το 2^ο, άκουσα από κάποιον συνάδελφο, προηγουμένως, τον Γραμματέα, τον κύριο Μουράτογλου. Και είπε, καταφαινόμενος στους πολλούς ελέγχους που γίνονται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, και είπε μα δεν γίνονται, αναφορικά με τον εσωτερικό έλεγχο, δεν γίνονται από την Νομική Υπηρεσία.

Δεν ξέρω αν εκφράζω το σύνολο των Δημάρχων που ασκούν Διοίκηση, εγώ εκπροσωπώ έναν μέσο Δήμο, έναν μικρομεσαίο Δήμο θα έλεγα, το Δήμο Περάματος, που εγώ παρομοιάζω την Νομική μου Υπηρεσία με αντίστοιχη των Τεχνικών Υπηρεσιών που υπάρχουν. Έχουμε Τεχνικές Υπηρεσίες που δεν κάνουν μελέτες.

Εγώ συγκεκριμένα σε εμένα, δεν κάνω ούτε προμελέτες. Το ίδιο και η Νομική Υπηρεσία. Έχουμε έναν Νομικό Σύμβουλο, τον οποίο δεν τον βλέπω. Τηλεφωνικά επικοινωνώ μαζί του, γιατί έχει καθημερινά, από 4 έως 8 δικαστικές διενέξεις, βρίσκεται στα δικαστήρια συνέχεια ο άνθρωπος, για λογαριασμό του Δήμου, που διαχρονικά έχουν συσσωρευτεί εδώ και 30 χρόνια.

Με αυτή την έννοια λοιπόν, εγώ είμαι υπέρ του ελέγχου. Να βρούμε όμως το μέτρο. 14 ελεγκτικοί μηχανισμοί και κάποιος που θα μπορούσε να είναι υπέρ, δεν νομίζω ότι μπορεί δημόσια να το διατυπώσει. Είναι το ένα στοιχείο αυτό.

Το 2^ο μου θυμίζει το εκκρεμές. Από την μια πλευρά λοιπόν, για πάρα πολλά χρόνια υπήρχε πλήρης ασυδοσία στα πάντα και ξαφνικά λοιπόν όλοι, βρεθήκαμε σε αυτά τα χρόνια τα μνημονιακά, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, στο άλλο άκρο, τα πάντα να ελέγχονται.

Από την στιγμή λοιπόν που δεν έχω Νομικό Σύμβουλο, οδηγήθηκα με βάση αυτή την αδυναμία που είχα, στην συνεργασία με εξωτερικούς συνεργάτες. Ένα εξειδικευμένης γνώσης νομικό γραφείο για να κάνω αυτό που έπρεπε να κάνω με την έννοια ποια; Με την έννοια ποια; Με την έννοια να ωφελήσω οικονομικά την τοπική κοινωνία. Εγώ έχω υπόγεια δίκτυα που με βάση τον νόμο, υποχρεούμαι να διεκδικήσω έσοδα από αυτή την διαδικασία, διαφορετικά θα πήγαινα για παράβαση καθήκοντος. Είναι κάτι αντίστοιχο με το να μην εισπράττω τους φόρους που αντιστοιχούν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Ο νόμος λοιπόν, το ορίζει ρητά και λέει ότι μπορεί λοιπόν, ο Δήμαρχος, το Δημοτικό Συμβούλιο, μάλλον ο Δήμαρχος με βάση κάποιες διαδικασίες. Δηλαδή η Οικονομική Επιτροπή, απόφαση

Οικονομικής Επιτροπής, απόφαση Δημοτικού Συμβουλίου και στην βάση της διαπραγμάτευσης του ποσοστού, που ορίζεται από 0 έως 20%, αυτό ορίζει ο νόμος, να το διαπραγματευτείς και νομίμως, δικαιούσαι να έχεις στην βάση εργολαβικού κέρδους, έναν συνεργάτη εξωτερικό.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Γιάννη μου...

Ι. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ: Είναι πολύ σύντομο και είναι καίριο ερώτημα κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ναι, αλλά για να μπορέσουμε να απαντήσουμε και πριν φύγουν όλοι. Παρακαλώ, ολοκληρώνετε.

Ι. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ: Ολοκληρώνω. Εγώ είχα την τύχη και την χαρά να επισκεφτώ στο γραφείο την κυρία Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, την κυρία Θεοτοκάτου και πραγματικά, πέρα από την πολύ ευγενική φυσιογνωμία της, μπορώ να διαβεβαιώσω δημόσια ότι έδειξε μεγάλο ζήλο να βοηθήσει σε ζητήματα που έχουν να κάνουν με το όφελος μιας τοπικής κοινωνίας που βάλλεται.

Όμως εδώ υπάρχει ένα πρόβλημα. Υπάρχει αυτή η ασάφεια των ορίων, μεταξύ του ελέγχου νομιμότητας και του ελέγχου σκοπιμότητας. Εγώ πήρα μια καθ' όλα νόμιμη απόφαση και η Επίτροπος μου την έκοψε. Με αποτέλεσμα ποιο; Να ζημιωθεί ο Δήμος. Γιατί;

Γιατί ενώ έχω κερδίσει τα δικαστήρια, εγώ δεν μπορώ να πληρώσω τον εξωτερικό συνεργάτη. Με αποτέλεσμα να έχει πέσει σε τέλμα όλη αυτή η διεκδίκηση, να στερείται ο Δήμος των εσόδων που θα μπορούσαν να δημιουργηθούν και βεβαίως να βρισκόμαστε λοιπόν σε μια διένεξη θα έλεγα με το Ελεγκτικό Συνέδριο, γιατί ακόμα δεν έχει αποφασίσει. Άρα όλο αυτό διάστημα, εμείς είμαστε σε αναστολή των διεκδικήσεων απέναντι σε αυτούς που οφείλουν λοιπόν στην τοπική κοινωνία.

Εγώ λέω λοιπόν, ότι θα πρέπει κύριε Πρόεδρε, εδώ είναι βεβαίως και η κυρία Πρόεδρος, που πραγματικά το λέω, με ξένισε

μάλιστα η τόσο μεγάλη της διάθεση να λύσουμε ζητήματα. Πρέπει σύντομα, αυτή...

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Ι. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ: Δεν είναι υπόθεση προσωπική. Ακούστε με, η διεκδίκηση του οικονομικού οφέλους στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, δεν είναι προσωπικό μου ζήτημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Γιάννη, ολοκλήρωσε σε παρακαλώ.

Ι. ΛΑΓΟΥΔΑΚΗΣ: Είναι καθαρά ένα θεσμικό ζήτημα και ένα ζήτημα που πρέπει λοιπόν να αποσαφηνιστεί επιτέλους το όριο μεταξύ του ελέγχου νομιμότητάς και του ελέγχου σκοπιμότητας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Έγινε. Ευχαριστώ πάρα πολύ τον Γιάννη.

Έχει ζητήσει ο κύριος Πετρίδης, αλλά και ο κύριος Κουτελάκης. Παρακαλώ το μικρόφωνο. Μη κάνουμε, επειδή βρισκόμαστε σε μια δύσκολη ώρα...

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ναι, πάμε λίγο σε πιο γενικές απόψεις και θα πω και εγώ την άποψή μου.

Γ. ΚΟΥΤΕΛΑΚΗΣ: Ερωτήσεις θέλω να κάνω Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Έλα Γιώργο.

Γ. ΚΟΥΤΕΛΑΚΗΣ: Θα είμαι πάρα πολύ σύντομος γιατί θα περιοριστώ σε ερωτήσεις. Αφού κάνω κυρία Πρόεδρε ένα σχόλιο, θεωρώντας τιμή την παρουσία σας σήμερα και μεγάλη ευκαιρία, ότι τα μεγαλύτερα προβλήματα τριβών των Δήμων με τους Επιτρόπους είναι τα χαμηλής πτήσης θέματα. Αυτά είναι τα περισσότερα και αυτά είναι που αφορούν την κόπωση για την οποία ο κύριος Χατζηδάκης μίλησε. Αυτό είναι το σχόλιο.

Το ερώτημα: είπατε ότι στα πλαίσια του προληπτικού ελέγχου, περιορίζουμε την δυνατότητα ο δημόσιο φορέας να πληρώνει λεφτά για μια σύμβαση, για μια δαπάνη η οποία κρίνεται από τον Επίτροπο ως μη νόμιμη. Τότε θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε, όχι εσείς μόνο, αλλά η πολιτεία, πώς αυτή

πληρώνεται. Το μέρος αυτής το οποίο έχει ήδη διαπραχθεί, έχει εκτελεστεί. Διότι όλοι πηγαίνουν και παίρνουν, όπως σωστά παρατήρησε ο κύριος Ζυγούρης, παίρνουν αποφάσεις δικαστηρίων, εύκολα παίρνουν αποφάσεις δικαστηρίων, επί εκτελεσμένου μέρους του έργου ή επί παραδοθείσης προμήθειας και βεβαίως, έρχονται και παίρνουν τα λεφτά τους μια χαρά.

Άρα είναι ένα θέμα το οποίο πρέπει να δούμε αν συμβάλλετε και στον περιορισμό των παρατύπων ή παρανόμως κριθέντων δαπανών.

Το 2^ο θέμα, για να δούμε αν έχουμε ελέγχους σκοπιμότητας ή ελέγχους νομιμότητας. Δεν το απαντώ τι είναι αυτό το οποίο θα σας ρωτήσω. Τον μήνα Ιούλιο κάνουμε τα σχέδια των προϋπολογισμών. Βάζουμε λοιπόν μέσα στον προϋπολογισμό συμβουλευτική παροχή υπηρεσιών για την ωρίμανση έργων ΕΣΠΑ, λέω ένα παράδειγμα.

Ο προϋπολογισμός εγκρίνεται τον Νοέμβριο. Τον Δεκέμβριο, αφού πάει στο Παρατηρητήριο ελεγχθεί και δεν υπάρξει παρατήρηση, άρα αποδοχή των κωδικών και των πιστώσεων, ψηφίζεται από το Δημοτικό Συμβούλιο τον Νοέμβριο. Πάει στην Αποκεντρωμένη τον Δεκέμβριο, εγκρίνει και η Αποκεντρωμένη τον Δεκέμβριο. Έρχεται ο προϋπολογισμός, τον Μάρτη πάμε να κάνουμε αυτή την δαπάνη. Πραγματοποιούμε την δαπάνη, να πάρουμε έναν Σύμβουλο για να μας ωριμάσει έργα τον Μάρτιο. Μετά από 3 μήνες έχει το πρώτο του παραδοτέο, και έναν χρόνο μετά, που βάλαμε την δαπάνη για την πραγματοποιήσουμε στο προϋπολογισμό, έρχεται η Επιτροπος και λέει, δαπάνη για εξωτερικό συνεργάτη ο Δήμος, ωρίμανσης έργων του ΕΣΠΑ; Να τα κάνετε μόνοι σας. Τέλος, να τα κάνετε μόνοι σας.

Αυτό είναι χειρότερο από κατασταλτικό έλεγχο. Είναι χειρότερος από έλεγχο σκοπιμότητας. Όχι κατ' ανάγκη του δικού σας Επιτρόπου, αλλά της διαδικασίας, την οποία έχουμε εμείς να αντιμετωπίσουμε σε ένα τέτοιο καθεστώς.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Γ. ΚΟΥΤΕΛΑΚΗΣ: Όχι, τελευταίο ερώτημα για τον εσωτερικό έλεγχο είναι αν θα πρέπει και δεν το άκουσα, ίσως να μην το πρόσεξα, τον εσωτερικό έλεγχο μιας επιχείρησης του ιδιωτικού τομέα, να έχουμε διαφορετική οπτική από τον εσωτερικό έλεγχο ενός δημόσιου φορέα.

Ή αν και τους 2, δηλαδή έναν δημόσιο φορέα και μια τράπεζα, στον έλεγχο των εσωτερικών, στον οποίο είμαι αναφανδόν υπέρ, θα τους δούμε και θα τους κάνουμε με την ίδια οπτική ή αν έχουν εσωτερικές διαφοροποιήσεις στον τρόπο προσέγγισης.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ωραία. Λοιπόν, προχωράμε. Ο κύριος Πετρίδης, ερώτηση και προφανώς και ο κύριος Μπίρμπας.

Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ: Θα μιλήσω για ένα λεπτό μόνο, για δυο οριζόντια θέματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Θα παρακαλέσω, γιατί όλα αυτά που τέθηκαν, θα πρέπει να μιλήσουν...

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ: Οριζόντια, οριζόντια.

Το ένα είναι ότι έχει προκύψει σε όλους μας, γιατί όλοι μας ασχολούμαστε με αυτά τα θέματα, από διαφορετική θέση. Ειπώθηκε και νωρίτερα από βήματος ότι ο προσυμβατικός έλεγχος προλαμβάνει ενώ ο προληπτικός επισυμβαίνει, αφού προηγουμένως έχει προκύψει το πρόβλημα.

Σε αυτό το πνεύμα και σε αυτό το πλαίσιο και με βάση την πρόβλεψη κατάργησης προληπτικού ελέγχου από το 2019, μια πρόταση που θα μπορούσε να μπει Πρόεδρε στο τραπέζι, είναι να επεκταθεί ο προσυμβατικός έλεγχος από το 2019 και μετά, σε χαμηλότερα ποσά συμβάσεων από αυτά τα οποία ισχύουν σήμερα. Αυτό νομίζω ότι θα ήταν χρήσιμο για όλους μας.

Στο πλαίσιο εξασφάλισης της διαφάνειας και περιορισμού των διαδικασιών προσφυγών, υπάλληλων, προσφυγών, διοικητικών και ελέγχων κλπ., και γραφειοκρατίας πέραν όλων των άλλων, και με

αφορμή την πρόσφατη εμπειρία μου από την άμεση και πολύ καλή αντίδραση της Ενιαίας Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων στην καινούργια επέκταση αρμοδιοτήτων, που αφορά τις ενστάσεις και τις προσφυγές πλέον σε διαγωνισμούς, ίσως μια πρόταση θα ήταν, επίσης που θα μπορούσε από την ΚΕΔΕ να έρθει, αν αυτό είναι εφικτό, σε συνεργασία με τις αρμόδιες Αρχές, τους διαγωνισμούς, για έργα, προμήθειες και εργασίες από ένα ποσό και πάνω, να εκχωρούμε τους διαγωνισμούς αυτούς σε μια ενιαία Αρχή.

Δεν μιλάμε για τις μεγάλες προμήθειες που υπάρχει έτσι και αλλιώς, για τις κρατικές δαπάνες, ακόμα και για διαγωνισμούς έργων. Να τους εκχωρούμε σε μια ενιαία Αρχή, η οποία θα μπορούσε να τους κάνει, διασφαλίζοντας έτσι και μεγαλύτερη, δυστυχώς για εμάς συνάδελφοι, γιατί εμείς έχουμε χάσει το τεκμήριο πολλές φορές της αθωότητας ή της καλής προαίρεσης, είναι ένα γεγονός αυτό.

Θα μπορούσε μια τέτοια ανεξάρτητη Αρχή, να αναλάβει λοιπόν να κάνει τους διαγωνισμούς για λογαριασμό μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ο κύριος Μπίρμπας για 1 λεπτό.

Δ. ΜΠΙΡΜΠΑΣ: Πολύ σύντομα, επειδή όλοι συμφωνούμε και εδώ οι συνάδελφοι έβαλαν υπαρκτά προβλήματα. Τέθηκε από τον κύριο Ζυγούρη ένα ζήτημα και πραγματικά, συζητώντας με τους Επιτρόπους, ένα πολύ μεγάλο ζήτημα στον έλεγχο δαπανών είναι οι δαπάνες από 5.000 και 6.000 έως 50.000.

Δεν μπορείτε, και για λόγους οι οποίοι είναι πραγματικά τυπικές τις περισσότερες φορές, αυτοί οι έλεγχοι, με όλα τα στοιχεία που έχουν πει οι συνάδελφοι. Να μπει πλαφόν, κατά την δική σας εκτίμηση.

Περίμενα από εδώ να πείτε ότι για να φύγει ένα ελεγκτικό άγχος, επειδή είναι υποστελεχωμένες οι Υπηρεσίες σας, επειδή πραγματικά χρονίζουν ζητήματα, να μπει ένα πλαφόν από εσάς, σαν πρόταση.

Γιατί σε όλα τα υπόλοιπα ζητήματα επί της αρχής και της λειτουργίας των ελέγχων, δεν υπάρχει κανένας εδώ που να διαφωνεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ωραία. Δώστε το μικρόφωνο παρακαλώ και κλείνουμε το κομμάτι ερωτήσεων. Πρέπει να πετάξει και η Πρόεδρος.

ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ Δ. ΠΑΞΩΝ: Καλησπέρα στο Προεδρείο, στην Πρόεδρο και στους συνάδελφους.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Παρακαλώ, η κυρία Πρόεδρος περιμένει.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Έχετε απολύτως δίκιο, πιστέψτε με, στην αποφώνηση την δική μου...

Παρακαλώ, δίνω ένα λεπτό για να αρχίσουμε τις τοποθετήσεις που θα πρέπει να δοθούν από απαντήσεις, από επίσημα χείλη. Παρακαλώ.

ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΟΣ Δ. ΠΑΞΩΝ: Καλησπέρα σας. Αντιδήμαρχος Οικονομικών του Δήμου Παξών. Έχω δυο προβλήματα από την μικρή εμπειρία που έχω στο Δήμο μου.

Το ένα πρόβλημα έγκειται στην έλλειψη προσωπικού και στην αδυναμία των υπαλλήλων, αφού είναι 5 οι διοικητικοί υπάλληλοι, 2 στην Οικονομική Υπηρεσία, να κάνουν κάποιες σωστές διαδικασίες. Πηγαίνουν τα εντάλματα στον Επίτροπο, το 80% επέστρεφε πίσω μέχρι που προσλάβαμε εξωτερικό συνεργάτη.

Αλλάξαμε βέβαια και τους υπαλλήλους, γιατί είμαστε ένας Δήμος υπό τον έλεγχο και του Ελεγκτικού και του Επιτρόπου. Οι υπάλληλοι φοβούνται οτιδήποτε να κάνουν. Εγώ πρέπει να υπογράψω εντάλματα. Πείτε μου τι να κάνω. 1^ο.

2^ο συντάσσουμε μικρομελέτες από έναν πολιτικό μηχανικό γιατί δεν έχουμε Τεχνική Υπηρεσία. Δεν υπογράφει ο όμορος Δήμος τις μελέτες διότι, διάφορα ευρήματα βρίσκει, όπως ανεπάρκεια

προσωπικού, έλλειψη τεχνογνωσίας, ο μεγαλύτερος Δήμος. Ψάχνουμε άλλο Δήμο, βρήκαμε απάντηση στο Δήμο Ηγουμενίτσας που είναι εδώ και ο Δήμαρχος, τον ευχαριστούμε πολύ.

Το θέμα ποιο είναι ότι μέχρι τώρα δεν μπορούσαμε να κάνουμε κανένα έργο, διότι ο όμορος Δήμος αρνιόταν, προσωπικό δεν έχω. Η λύση ποια είναι; Η ΜΟΔ θα έχει ποτέ δικαίωμα υπογραφής; Θα συσταθεί μια ομάδα ελέγχου με δικαίωμα υπογραφής από την ΚΕΔΕ, να μπορέσουμε τουλάχιστον να κάνουμε κάποιο έργο, αφού υπάρχουν χρήματα;

Αυτά τα 2, ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ευχαριστώ και κλείνετε εσείς. Παρακαλώ δώστε το μικρόφωνο.

ΕΚΠΡ. ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ: Κύριε Πρόεδρε, ευχαριστώ που θα κουραστείτε λίγο να με ακούσετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Όχι, όχι...

ΕΚΠΡ. ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ: Είμαι εκπρόσωπος των εργαζομένων της Καθαριότητας στην Άρτα. Είμαστε εργαζόμενοι 2 ταχυτήτων. Είμαστε μερικοί εργαζόμενοι, οι οποίοι έχουν κλείσει 24μηνο και μερικοί εργαζόμενοι μήνα κλείσουμε 24μηνο.

Δουλεύω στην Καθαριότητα από τις 4 η ώρα. Έχουμε 6 μήνες να πληρωθούμε, από τότε που ανανεώσαμε τη σύμβαση, από τότε, από το... Με αποτέλεσμα, όλοι οι Νομοί να έχουν πληρωθεί όλοι οι εργάτες, πλην της Επιτρόπου της Άρτας που πηγαίνει και στο Καρπενήσι και άλλων δυο Επιτρόπων, με αποτέλεσμα να πηγαίνουμε στο Δήμαρχο συνέχεια, να απασχολούμε το Ελεγκτικό Συνέδριο, να μη μας δίνει καμία απάντηση η Επίτροπος και να μας λένε όλοι οι Νομικοί Σύμβουλοι πως είμαστε νόμιμοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ωραία, εκατεγράφη.

ΕΚΠΡ. ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ: Θα παρακαλέσω την κυρία Επίτροπο, επειδή δεν έχουμε να πάρουμε ένα κουλούρι στα παιδιά μας, έρχονται Χριστούγεννα, να πάμε για δουλειά δεν μπορούμε, να κάνουμε επίσχεση εργασίας δεν μπορούμε, θα μας απολύσει ο

Δήμαρχος. Τι πρόκειται να κάνει αυτή η Επίτροπος για να λύσει το θέμα, αφού εμείς, μας λένε όλοι ότι είμαστε νόμιμοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ευχαριστώ πολύ.

ΕΚΠΡ. ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ: Αυτό ήθελα, ευχαριστώ πολύ κύριε Πρόεδρε. Ήρθα με το λεωφορείο από την Άρτα για να με ακούσετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ευχαριστώ τον Εκπρόσωπο των Εργαζομένων της Άρτας.

Να ξεκαθαρίσω πριν δώσω προφανώς τον λόγο στην Πρόεδρο και ευχαριστώ ιδιαίτερος και για την υπομονή της αλλά και αν θέλετε και για το σιδερένιο στομάχι που χρειάζεται καμία φορά για να αντιμετωπίσει κανείς όλα αυτά, εδώ δεν ήρθε η Πρόεδρος προφανώς για να άρει την αντικειμενικότητα του κάθε Επιτρόπου που εκ του νόμου εκπορεύεται. Ήρθαμε και ήρθε προφανώς για να μπορέσουμε να βρούμε κάποιες συγκλίσεις, ώστε να δημιουργήσουμε προτάσεις προς την νομοθετική προφανώς εξουσία, η οποία να είναι προς την βέλτιστη παραγωγή έργου επ' ωφελείας των δημοτών – πολιτών.

Άρα μακριά από την στοχοποίηση. Προφανώς, ιδιαίτερος της Προέδρου αλλά και οποιασδήποτε αν θέλετε. Βέβαια, ο καθένας βγάζει την αγωνία που έχει, της αδυναμίας να μπορέσει να προχωρήσει είτε έργα ή να πάρει μισθούς για να ζήσει το παιδί του.

Ο λόγος στην κυρία Θεοτοκάτου.

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Ευχαριστώ. Όσες ερωτήσεις έχω καταγράψει, μπορώ να τις απαντήσω. Θα δώσω μια μάλλον γενικότερη απάντηση. Και ίσως και μια δια της ερωτήσεως.

Ο Τσώρτσιλ είχε πει ότι η δημοκρατία δεν είναι το καλύτερο πολίτευμα για την διακυβέρνηση μιας χώρας αλλά δεν ήξερε κάποιο καλύτερο.

Σας είπα πριν ότι υπάρχουν πολλοί, πρέπει να υπάρχει έλεγχος. Ναι, και το πιστεύω, πρέπει να υπάρχει διαφάνεια στην διαχείριση των δημόσιων οικονομικών. Στο σπίτι μας μπορούμε να

κάνουμε ό,τι θέλουμε. Όταν όμως διαχειριζόμαστε χρήματα τρίτων, δεν μπορούμε να κάνουμε ό,τι θέλουμε.

Διαφωνώ με την σκοπιμότητα γιατί είμαστε πάρα πολύ επιφυλακτικοί με την σκοπιμότητα. Και πάντοτε λέμε ότι δεν ελέγχουμε τι αποφασίσατε να κάνετε. Ελέγχουμε πώς θα το κάνετε.

Όμως θα ήθελα να σας πω μερικά πράγματα από την προσωπική μου εμπειρία. Έχουμε τους δικούς μας εργολάβους; Έχουμε τους δικούς μας προμηθευτές; Έχουμε τους δικούς μας παρόχους υπηρεσιών; Εγώ θα πω ότι εν μέρει έχουμε.

Έχουμε την Νομική μας Υπηρεσία; Είναι συνεστημένη η Νομική Υπηρεσία; Υπάρχει; Ναι.

Το πρώι συνάντησα έναν Δήμαρχο, με τον οποίο είχα μιλήσει προ καιρού για ορισμένα ζητήματα τέτοιου είδους. Ενδεχομένως ο ίδιος να έχει στοχοποιηθεί για άλλους λόγους. Μου είπαν, λέει, υπηρεσιακοί παράγοντες, ο Προϊστάμενος της Νομικής Υπηρεσίας μου είπε ότι δεν χρειάζεται στην συγκεκριμένη περίπτωση προσυμβατικός έλεγχος. Όμως, είδαμε ότι χρειάζεται, διότι το αντικείμενο το οικονομικό είναι πέραν του ορίου, πέραν των 500.000.

Καλά λέω, οι νομικοί σας, σας είπαν έτσι; Ναι, εγώ τι να κάνω; Δεν είμαι νομικός και οτιδήποτε. Λοιπόν, δεν πρέπει εκεί να εφαρμόσουμε τον εσωτερικό έλεγχο; Γιατί να πληρώνει ο δημότης ή οποιοσδήποτε, κάποιους που μας είπατε και εσείς παρακαλώ ότι έχουμε Νομική Υπηρεσία αλλά δεν είναι άξιοι να ανταποκριθούν στα καθήκοντα τους...

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Έναν για πολλά πράγματα. Εμείς, το μόνο που είπαμε είναι να αιτιολογήσουμε.

Μετά, έχουμε Υπηρεσία; Ο κύριος Μόραλη ήταν εδώ χτες, δεν ξέρω αν είναι σήμερα, αλλά επωνύμως, επειδή το είχε πει, έχετε Νομική Υπηρεσία, κύριε Μόραλη στο Δήμο Πειραιά; Ναι, έχουμε, λέει, έχω 30 δικηγόρους. Και δεν σας είπαν οι 30 δικηγόροι ότι

έπρεπε να ασκήσετε την αίτηση ανάκλησης, να την υποβάλλετε εντός 15 ημερών και ότι η προθεσμία, και ότι ο Αύγουστος δεν συμπεριλαμβάνεται στην προθεσμία αυτή; Όχι λέει, το αντίθετο μου είπε η Προϊσταμένη. Ότι έπρεπε να συμπεριλαμβάνεται.

Εκεί τι θέλουμε λοιπόν; Να πάμε σε άλλο δικηγόρο, που έχουμε 30 ή λοιπόν να ενεργοποιήσουμε τον εσωτερικό μας έλεγχο και να πούμε, όπως και όλοι οι φορείς πρέπει να ενεργοποιούμε τον εσωτερικό έλεγχο, να πούμε ξέρετε, δεν τα κάνετε καλά.

Και αν δεν έχετε τις κατάλληλες δεξιότητες το καταλαβαίνω. Αλλά να αιτιολογήσουμε. Εγώ είμαι πολύ επιεικής σε ορισμένα πράγματα, γιατί καταλαβαίνω ότι οι δομές είναι δύσκολες.

Αναθέτουμε μια μελέτη, έχουμε Τεχνική Υπηρεσία; Αν δεν έχουμε ναι, να την αναθέσουμε, αλλά δεν μπορούμε... Αν δείτε αναθέσεις υπηρεσιών ή τώρα άκουσα για την βελτίωση των διαδικασιών ΕΣΠΑ ή οτιδήποτε, αν έχουμε δική μας Τεχνική Υπηρεσία, ναι, πρέπει να κάνει η Τεχνική Υπηρεσία αυτά που οφείλει να κάνει.

Γιατί, πρέπει να πούμε ότι είτε είναι υποστελεχωμένη είτε είναι όχι... Εκεί λοιπόν θέλουμε εσωτερικό έλεγχο, να δούμε, λειτουργεί σωστά η Τεχνική μας Υπηρεσία; Στελεχωμένη με πόσα άτομα; Έχουμε το οργανόγραμμα μας; Πόσοι είναι; Πόσοι υπηρετούν;

Και εκεί μετά είμαστε πάρα πολύ ευέλικτοι. Και θεωρώ ότι είναι και μια νομολογία, στην οποία έχω συμβάλλει. Γιατί ποτέ δεν λέω, εγώ λέω πάντα ότι η ψήφος μου δεν ζυγίζεται, μετριέται. Αλλά έχω συμβάλλει στην αναδιαμόρφωση της νομολογίας του 7^{ου} τμήματος, το οποίο έλεγε παλιότερα ότι έχετε τις Υπηρεσίες και πρέπει, με βάση την αρχή της εγγύτητας και της επικουρικότητας, να κάνετε εσείς τις δράσεις σας. Δεν μπορεί να έχουμε 5 Ανώνυμες Εταιρείες και να αναθέτουμε σε εξωτερικούς συνεργάτες να μας κάνουν κάποια πράγματα.

Ή για την βελτιστοποίηση των δομών. Έχω δει έργα τα οποία ουσιαστικά δεν είχαν παραδοτέα. Ήταν παραδοτέα, δεν μπορούσα να τα αξιολογήσω. Και όμως είπα ότι εντάξει, είμαστε μέσα σε ένα πλαίσιο δομών. Κάναμε σωστή μελέτη; Κάναμε τις σωστές διατομές; Ή χρειαζόμαστε μετά και μια ή δυο συμπληρωματικές συμβάσεις, γιατί πρέπει οπωσδήποτε να εξαντλήσουμε και το 50% των συμπληρωματικών συμβάσεων για να κάνουμε το συγκεκριμένο;

Είναι ανεκτές οι συμπληρωματικές συμβάσεις; Γιατί όταν θέλουμε ευρωπαϊκά δεδομένα, πρέπει να ακολουθήσουμε και την ευρωπαϊκή νομοθεσία. Το ΔΕΕ σε αυτές τις περιπτώσεις είναι πολύ αυστηρό, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ΔΕΚ που λέγαμε παλιά. Είναι πάρα πολύ αυστηρό, έχει μια πάρα πολύ αυστηρή νομοθεσία όσον αφορά την διαχείριση αυτών των χρημάτων.

Και λέω τώρα, καταρχάς στα συγχρηματοδοτούμενα, οι συμπληρωματικές συμβάσεις δεν πληρώνονται από τα ευρωπαϊκά προγράμματα, όπως ξέρετε. Πληρώνονται από ίδιους πόρους των φορέων. Δεν υποβάλλουμε.

Αλλά γιατί; Γιατί θέλαμε 3.000.000 για την συμπληρωματική σύμβαση; Γιατί, δεν κάναμε την καλή διατομή; Δεν είδαμε το βουνό ότι ήταν πέτρωμα κλπ.; Ποιος ευθύνεται; Κάποιος πρέπει να ευθύνεται και σε αυτή την χώρα. Δηλαδή κάπου πρέπει να πούμε ότι ή υπάρχει διάχυτη ευθύνη ή υπάρχει μια ευθύνη. Και σας το λέω με ένα πλαίσιο ευελιξίας, διότι καταλαβαίνω ότι τα κοινωνικά δεδομένα μας οδηγούν στην μετάλλαξη, στην μετουσίωση, στην αλλαγή και στην ευελιξία της ερμηνευτικής μας διάστασης. Δεν είναι πάντα ίδια η ερμηνευτική διάσταση σε όλους.

Να σας θυμίσω επίσης τις νομιμοποιητικές διατάξεις. Να σας θυμίσω ένα παρελθόν, εγώ δεν το λέω γιατί δεν έκανα προσωπικά τους ελέγχους, αλλά παρεβρέθην στην παρουσίαση της ετήσιας έκθεσης του Σώματος Ελεγκτών Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης

πέρσι. Στην πρώτη βαθμίδα της διαφθοράς ήταν οι Δήμοι. Γιατί το λέμε αυτό; Υπάρχουν κριτήρια;

Αυτά δεν πρέπει εμείς να βγούμε έξω και να πούμε ότι δεν είναι έτσι τα πράγματα; Ότι έχουμε στατιστικές;

Η Αποκεντρωμένη. Πόσες φορές έχει απορρίψει δαπάνες η Αποκεντρωμένη; Θεωρώ ότι ελάχιστες. Αν έχουμε στατιστικά στοιχεία, θα πείτε ότι είναι ελάχιστες.

Το έργο. Εγώ θα σας πω ότι έχω και μια άποψη, η οποία όμως δεν υιοθετείται. Εγώ πιστεύω στον έλεγχο. Και εγώ θέλω να ελεγχθώ.

Γιατί και τώρα, που εμείς δεν έχουμε τον έλεγχο από τον, την Επίτροπο που ήταν στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, ορισμένων θεμάτων, και εγώ έχω ένα μεγαλύτερο άγχος και έχω μεγαλύτερη προσοχή, γιατί και εμείς δεν έχουμε ακόμη μονάδα εσωτερικού ελέγχου και υπάρχει ένας ολόκληρος μηχανισμός. Γιατί η γραφειοκρατία δεν είναι από εμάς. Η γραφειοκρατία είναι εγγενής.

Η διαχείριση του ΕΣΠΑ το ξέρετε όλοι, είναι εξαιρετικά δύσκολη, εξαιρετικά γραφειοκρατική. Εμείς για έναν συνοπτικό διαγωνισμό για την Καθαριότητα, εμείς είχαμε μια διακήρυξη 44 σελίδων. Την διάβασα λέξη προς λέξη για την υπογράψω. Γιατί; Γιατί είχα την αγωνία και δεν εμπιστεύτηκα έναν προηγούμενο μηχανισμό, προηγούμενο μηχανισμό, που οπωσδήποτε την είχε συντάξει με βάση και τα πρότυπα της ΕΑΑΔΙΣΥ και την είχε ελέγξει και την είχε προσαρμόσει στις δικές μας ανάγκες. Λέξη προς λέξη και βρήκα λάθη. Και κάποιος άλλος να την διάβαζε μετά από εμένα, οπωσδήποτε θα έβρισκε λάθη.

Θεωρώ λοιπόν ότι ένας έλεγχος εσωτερικός έχει σχέση με τις διαδικασίες, με το σύστημα, το πώς λειτουργεί, με την πρόληψη.

Τώρα, εδώ θα μου επιτρέψετε μόνο, και κυρίως για προσωπικούς λόγους, να κάνω μια ερώτηση στην κυρία Μαρμαλίδου. Λειτουργεί το Σώμα Εσωτερικών Ελεγκτών, το Ινστιτούτο 38 χρόνια είπατε. Εσείς εργάζεστε στην Εθνική

Τράπεζα. Και ένα από τα πλεονεκτήματα του εσωτερικού ελέγχου είναι το γεγονός ότι μπορούμε να κάνουμε προβλέψεις και μπορούμε να αποτρέψουμε τα προβλήματα.

Όσον αφορά τις δανειοδοτήσεις της Εθνικής Τράπεζας, τα δάνεια χωρίς εξασφάλιση, εσείς τα είχατε προβλέψει ότι θα είχαμε κάτι διαφορετικό, μια εξέλιξη της υπόθεσης;

Και οι δικές διαπιστώσεις και παρατηρήσεις υιοθετήθηκαν; Εμένα αυτή η ερώτηση ήρθε στο μυαλό μου κατευθείαν.

Λοιπόν, σε κάθε περίπτωση, θα μου απαντήσετε μετά, και είναι καθαρά από περιέργεια, δεν είναι από κάτι άλλο, για να δούμε πώς λειτουργούν τα συστήματα. Γιατί μας λένε ότι πρέπει να υιοθετήσουμε συστήματα τα οποία έχουν λειτουργήσει και έχει διασφαλιστεί η αξιοπιστία τους και η αποτελεσματικότητά τους.

Εγώ αν δεν δω αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα στα συστήματα δεν είμαι σίγουρη ότι μπορούν να λειτουργήσουν. Γιατί θεωρούμε, όπως είπαμε, μετά από 8-9 χρόνια, αν πραγματικά τα μέτρα που είχαν ληφθεί ήταν αποτελεσματικά, έπρεπε να είχαμε μια διαφορετική πρόοδο στην χώρα μας. Αν όλα γίνονταν σωστά.

Να μην παραλείψω να πω τις νομιμοποιητικές διατάξεις. Είναι πολλές παλιότερες, αλλά εγώ θυμάμαι το 2004, το 2006, το 2009, νομιμοποιητικές διατάξεις. Τους υπέρογκους καταλογισμούς που έχουν γίνει, οι οποίοι πιστεύω ότι ενέχουν και διασπάθιση χρήματος, αλλά δυστυχώς το χρήμα αυτό δεν ανακτάται, κατά την άποψη μου δεν ανακτάται. Και το χρήμα είναι και δικό σας. Είναι και δικό μου, είναι και όλου του ελληνικού λαού.

Και οπωσδήποτε, τις καταγγελίες που λαμβάνουμε καθημερινά, δυστυχώς είναι στο DNA μας. Εκτός από το 1.000.000 μηνήσεις που έχουμε στην Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών, εμείς έχουμε και 10-15 καταγγελίες καθημερινά, τις οποίες πρέπει να ελέγξουμε διότι οι μισοί καταγγέλλουν τους άλλους μισούς. Οι περισσότερες καταγγελίες είναι επώνυμες. Τις ανώνυμες καταγγελίες τις βάζουμε στο συρτάρι. Και τις ανυπόγραφες τις

βάζουμε στο συρτάρι. Τις επώνυμες καταγγελίες όμως, προσπαθούμε τέλος πάντων να τις διερευνήσουμε.

Εκείνο που θέλω να πω είναι ότι ένας προληπτικός έλεγχος προλαμβάνει και άλλα πράγματα, γιατί είναι επιεικής. Ενώ υπήρχε προληπτικός έλεγχος, να σας πω τώρα και μια περίπτωση, γιατί εσείς με βάλατε στο τριπάκι να πω του case study, προληπτικός έλεγχος υπήρχε. Έγινε όμως κατόπιν καταγγελίας ένας έλεγχος διαχειριστικός από ένα άλλο ελεγκτικό σώμα, γιατί πραγματικά τα ελεγκτικά σώματα είναι πολλά, υπάρχει επικάλυψη αρμοδιοτήτων, αλλά εδώ πρέπει ο νομοθέτης να έρθει και να κάνει μια τομή δυναμική και να πει ότι αυτούς τους ελέγχους θέλω και αυτά τα σώματα.

Ένας ελεγκτής δεν κάνει, διότι ένας ελεγκτής έχει σχέση με διαφθορά, διαπλοκή κλπ. Περισσότεροι ελεγκτές ναι. Αλλά όχι όμως επικαλύψεις, όχι αλληλεπιδράσεις, όχι ωσμώσεις.

Και όσον αφορά την νομοθεσία, γιατί είπε ο κύριος Ζυγούρης ότι η νομοθεσία είναι γνωστή, η νομοθεσία, όχι μόνο δεν είναι γνωστή, η νομοθεσία είναι πολύπλοκη, δαιδαλώδης, και δυσερμήνευτη. Επομένως και αν πάρουμε και την γεωγραφική ιδιαιτερότητα της χώρας μας, όπως είπα πριν, τους ορεινούς και τους νησιωτικούς Δήμους, τα πράγματα είναι πάρα πολύ δύσκολα και νομίζω ότι εμείς έχουμε έναν τουλάχιστον ρόλο συμπάρστασης.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Ναι, θα το πω και για την αναθεώρηση. Πήγε λοιπόν ένα ελεγκτικό σώμα και διαπίστωσε ορισμένες δαπάνες. Οι δαπάνες όμως αυτές που διαπίστωσε ότι είναι μη νόμιμες δαπάνες είναι περίπου 1.500.000 €.

Είχε όμως προηγηθεί προληπτικός έλεγχος, επειδή είπε και κάποιος για τα καύσιμα. Μιλάω εγώ με την Επίτροπο που ήταν τότε στον προληπτικό έλεγχο και λέω, ξέρετε κάτι; Μας έχει ζητήσει ο Εισαγγελέας να κάνουμε αναθεώρηση. Εγώ θεωρώ ότι η

αναθεώρηση, ότι εμείς είμαστε δικαστήριο, δεν μπορεί να μας δώσει εντολή κανένας και η αναθεώρηση του χρηματικού εντάλματος πρέπει να βασίζεται σε στοιχεία τέτοια που να πείθουν με σιγουριά ότι αίρεται η νομιμότητα της δαπάνης που εμείς κρίναμε νόμιμη με το ένταλμα.

Και μου λέει, μα ήταν τα καύσιμα των απορριμματοφόρων. Θα αφήσω εγώ το Δήμο χωρίς καύσιμα;

Δηλαδή θέλω να πω ότι ο προληπτικός έλεγχος έχει και, μπορεί να έχει προβλήματα αλλά έχει και πλεονεκτήματα. Πηγαίνεις, συζητάς, μιλάς, το βρίσκεις. Όταν όμως πας μετά από 15 χρόνια και δεν βρίσκεις αρχειακό υλικό, δεν βρίσκεις αποδεικτικό υλικό, δεν βρίσκεις τον άνθρωπο που λειτούργησε εκεί και που ήρθε σε συνεργασία, ο υπηρεσιακός παράγων κλπ., είναι πάρα πολύ δύσκολο γιατί από εκεί και πέρα είναι σαν να καταθέτουμε στο μέλλον, μάλλον σαν να διακυβεύεται το μέλλον μας και το μέλλον της οικογένειας μας, για διαχειριστικές δράσεις που είχαμε πριν από πάρα πολύ καιρό.

Θεωρώ λοιπόν ότι μια νομοθετική πρόβλεψη κι εγώ προσωπικά θέλω να την...

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Και εσείς να την προτείνετε. Ότι η αναθεώρηση, καταρχάς νομίζω ότι είναι πλέον προς ψήφιση η μείωση του χρόνου παραγραφής. Διότι η παραγραφή ήταν, οι διαχειρίσεις ήταν σχεδόν απαράγραφες, στα 10 χρόνια. Επομένως αυτό είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό βήμα.

Και δεν επιτρέπεται ένα άλλο ελεγκτικό σώμα να μας λέει, αναθεωρήστε τα εντάλματα. Μόνο αν τα εντάλματα, γιατί είναι κρίση, στηρίχθηκαν σε εικονικά ή πλαστά δικαιολογητικά, τότε μόνο μπορεί. Που έχει όμως κριθεί η πλαστικότητα και η εικονικότητα τους, ενδεχομένως έχει κριθεί αμετακλήτως, τότε μπορούμε να κάνουμε αναθεώρηση, όπως μπορούμε να κάνουμε και αναψιλάφιση.

Σε ορισμένα ζητήματα, μπορεί πράγματι να έχουμε μια διαφορετική άποψη, επειδή εγώ έχω εκφραστεί αλλά εγώ σέβομαι την θέση της πλειοψηφίας. Είπε ναι, ότι υπάρχουν αυτή τη στιγμή τα προβλήματα είναι πολλά, τα χρήματα που διατίθενται είναι λίγα, επομένως μπορούμε να βρούμε... Δεν είχαμε αποτελέσματα από την δικηγορική εταιρεία, δεν είχαμε απτά αποτελέσματα.

Και αν είχαμε αποφάσεις, και τα δικόγραφα ήταν πανομοιότυπα...

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Προσέξτε, δεν υπερασπίζομαι την άποψη που έχω καταγράψει, υπερασπίζομαι την άποψη της πλειοψηφίας. Τα αποτελέσματα ήταν πανομοιότυπα, επομένως και ο δικηγόρος μπορούσε να πάρει ένα δικόγραφο και να το καταθέσει και δεν χρειαζόταν να δώσουμε τόσα χρήματα σε έναν δικηγόρο.

Βέβαια δεν θα τα δίναμε. Εκεί είναι το θέμα, δεν θα τα δίναμε. Θα μπορούσατε μετά να κάνετε μια άλλη σύμβαση με μικρότερο ποσό. Δεν νομίζω ότι θα είχαν πρόβλημα. Ναι.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Τέλος πάντων.

ΣΥΝΕΔΡΟΙ: (εκτός μικροφώνου)

Π. ΖΥΓΟΥΡΗΣ: Να προσθέσω;

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Μισό λεπτό.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Να ολοκληρώσει κύριε Ζυγούρη. Αν δεν ολοκληρώσει η Πρόεδρος πώς θα προσθέσετε;

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Τελειώνω, γιατί πραγματικά η κόπωση είναι έντονη. Η διαφορετική αντιληπτικότητα. Εγώ ανέκαθεν έλεγα στον προληπτικό έλεγχο ότι δεν πρέπει να μας ακυρώνουν τα άλλα δικαστήρια. Θεωρούσα απαράδεκτο το Ελεγκτικό Συνέδριο να λέει όχι και στην συνέχεια άλλο δε, να έρχεται η πληρωμή της δαπάνης.

Πάντοτε έλεγα, δεν έχει υιοθετηθεί αυτό, για το στάδιο του ελέγχου. Γιατί είπα ότι πράγματι μπορεί να υπάρχουν παθογένειες,

αλλά πείτε μου ένα καλύτερο σύστημα, να προβληθεί ένα καλύτερο σύστημα και να το υιοθετήσουμε.

Έλεγα πάντοτε λοιπόν με μια παθολογία, είναι λίγες οι περιπτώσεις που έχει γίνει το έργο, γιατί στον προσυμβατικό έλεγχο έχουμε τα περισσότερα έργα. Τα έργα δεν είναι 5.000 και 10.000 ούτε 20.000. Τα έργα είναι πολύ μεγαλύτερα συνήθως.

Στο έργο αυτό ή στην εργασία, έλεγα πάντοτε υπογράφω το ένταλμα και στέλνω στον αρμόδιο φορέα, στον επικεφαλής του φορέα, στον Προϊστάμενο της Οικονομικής Διεύθυνσης, στον Υπουργό που έχει τον εποπτικό ρόλο και στέλνω μια έκθεση με τις διαπιστώσεις μου.

Υπογράφω το ένταλμα όμως για να πληρωθεί η δαπάνη, η οποία σε κάθε... Αυτή είναι η άποψη μου. Δεν έχει υιοθετηθεί κύριε Ζυγούρη, το ξέρετε, είναι η άποψη μου.

Εγώ έχω τελειώσει.

ΣΥΝΕΔΡΟΙ: (εκτός μικροφώνου)

A. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Να σας απαντήσω. Θεωρώ ότι είναι σεβαστή κάποια διαφορετική άποψη. Είναι στο τμήμα, στο κλιμάκιο του τμήματος, να περιμένουμε τον δικαστικό σχηματισμό να αποφασίσει. Όσο το δυνατόν νωρίτερα. Δεν μπορούμε να σας πούμε σήμερα ή αύριο.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

A. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Δεν μπορώ να σας πω. Όσο το δυνατόν νωρίτερα. Νομίζω ότι υπάρχει αρκετή ευαισθησία όσον αφορά το ζήτημα αυτό...

ΣΥΝΕΔΡΟΙ: (εκτός μικροφώνου)

A. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Δεν κάνουμε διάλογο, όσο το δυνατόν νωρίτερα. Τίποτα άλλο κύριε Πρόεδρε.

ΣΥΝΕΔΡΟΙ: (εκτός μικροφώνου)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Κύριε Τσιάντη, άμα αρχίσω να δίνω πάλι τον λόγο, πραγματικά θα έχω πρόβλημα. Δηλαδή είμαστε 6 η ώρα. Υπάρχουν δυο θεματικές. Δεν θα τελειώσουμε ποτέ.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Για ένα λεπτό σας παρακαλώ. Άμα ανοίξετε αυτό τον κύκλο δεν θα τελειώσει ποτέ. Από εκεί όπως είστε.

Δ. ΤΣΙΑΝΤΗΣ: Καλησπέρα, κυρία Πρόεδρε, θέλω να με παρακολουθήσετε, δεν είχα σκοπό να παρέμβω. Έμεινα με την αίσθηση ότι αρκετοί από το πάνελ δεν έχουν απόλυτη εικόνα για το τι συμβαίνει στο σύνολο των Δήμων της χώρας.

Θα βάλω κάποια πραγματικά δεδομένα που αφορούν το Δήμο μου και σε σχέση με αυτόν, θα δουν δεκάδες Δήμαρχοι, στο πρόσωπο τους το τι ακριβώς σημαίνει στους μισούς Δήμους της χώρας.

Ο Δήμος μου είναι ορεινός, 8.500 κατοίκους, 5.500 φορολογούμενους πολίτες και νοικοκυριά. Έχει 27 οικισμούς, μηδενικό δανεισμό, δεν χρωστάμε ούτε δεκάρα τσακιστή σε κανέναν. Μηδενικές ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις και σχεδόν 2.000.000 ταμείο. Δεν μπορούμε να τα απορροφήσουμε τα λεφτά πλέον.

Ακούστε λίγο. Έχω μόνο 3 διοικητικούς υπαλλήλους. Απόφοιτοι Λυκείου πρώην κοινοτικοί γραμματείς, οι οποίοι έχουν ο ένας Προϊστάμενος Διοικητικού, ο άλλος είναι Προϊστάμενος Οικονομικού και ο άλλος είναι ταμίας.

Θεωρείτε όλοι μας εδώ, θεωρούμε ότι αυτός ο Δήμος μπορεί να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της νομοθεσίας σε όλα τα επίπεδα των αρμοδιοτήτων του;

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Είπαμε όχι.

Δ. ΤΣΙΑΝΤΗΣ: Λοιπόν, εφαρμογή του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Δ. ΤΣΙΑΝΤΗΣ: Όχι, το αναφέρω για να υπάρχει συναίσθηση μιας πραγματικότητας, τουλάχιστον στους μισούς Δήμους της χώρας.

ΣΥΝΕΔΡΟΙ: (εκτός μικροφώνου)

Δ. ΤΣΙΑΝΤΗΣ: Κύριε, το ξέρω. Όχι απλά να ακουστεί.

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Το είπαμε.

Δ. ΤΣΙΑΝΤΗΣ: Μπράβο. Να ακουστεί αυτό. Δεν θα αναφερθώ στις λεπτομέρειες της καθημερινότητας μας, απλά να επισημάνω αυτό μόνο. Τίποτα άλλο Πρόεδρε.

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Μα νομίζω ότι το είπαμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Θα δώσω τον λόγο και στον κύριο Ζυγούρη για ένα λεπτό.

Π. ΖΥΓΟΥΡΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, μόνο μια κουβέντα, την οποία θεωρώ σημαντική. Ξέχασα, παρέλειψα, αλλά μου έδωσε το έναυσμα η κυρία Πρόεδρος εδώ, για το θέμα της αναθεώρησης των ενταλμάτων.

Όπως ξέρετε, ο Επίτροπος θεωρεί ένα ένταλμα και λέει, η δαπάνη είναι νόμιμη. Έρχεται ο νόμος όμως, το άρθρο 12 του 4129/2013 και λέει ότι είναι δυνατή η αναθεώρηση της δαπάνης, στο μέλλον, εφόσον υπάρξουν επιγενόμενα στοιχεία, αν υπάρχει πλάνη περί το νόμο, επιγαινόμενοι έλεγχοι, κρίσιμα στοιχεία κλπ.

Εδώ πρέπει να πούμε το εξής. Υπό την έννοια αυτή, ο προληπτικός έλεγχος δεν μας κατοχυρώνει. Διότι μετά από 15 χρόνια, έχω περίπτωση τέτοια, δεν θα σας πω τον Δήμο, που έγινε αναθεώρηση χρηματικών ενταλμάτων, που είχε θεωρήσει η Επίτροπος το 2006, και ο νυν Επίτροπος έκανε μετά από 12 χρόνια αναθεώρηση των χρηματικών ενταλμάτων. Και μιλάμε για ποσά μεγάλα.

Σε αυτή την περίπτωση προτείνω και νομίζω ότι πρέπει να το πάρουμε και ως απόφαση και στο μέλλον, ότι η αναθεώρηση χρηματικών ενταλμάτων που είχαν θεωρηθεί από τον Επίτροπο, να έχει χρόνο παραγραφής τα χρόνια. Δηλαδή μετά από 5 χρόνια να μην μπορεί να γίνει αναθεώρηση.

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: (εκτός μικροφώνου)

Π. ΖΥΓΟΥΡΗΣ: Ή κατά την άποψη της Προέδρου, και έχει δίκιο, να μην γίνεται καθόλου αναθεώρηση, διότι από την ώρα που

μεσολαβεί ο Επίτροπος, ο οποίος ασκεί παρεμπόδιοντα έλεγχο νομιμότητας στην δαπάνη, δεν μπορεί να έχουμε μετά αναθεώρηση.

Γιατί έτσι αποβαίνει αναποτελεσματικός ο προληπτικός έλεγχος. Αυτό ήθελα να πω και νομίζω ότι αυτό μπορούμε να το προτείνουμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ωραία. Θεωρώ...

ΣΥΝΕΔΡΟΙ: (εκτός μικροφώνου)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Τι δεν απαντήθηκε;

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Όχι, μια ερώτηση θα κάνω. Θέλω να δει το θέμα της ΔΕΗ, θα σας στείλω, το έχω ψάξει...

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: (εκτός μικροφώνου)

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Όχι, αλλά είναι βασικό, οριζόντιο για όλους τους Δήμους.

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Η Αποκεντρωμένη είπε όχι όμως. Αν είπε και η Αποκεντρωμένη όχι, δεν ήρθατε σε εμάς μετά.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Κυρία Πρόεδρε, να σας πω πώς είναι το θέμα. Βασιλικά Διατάγματα του 68...

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Να το πω διαφορετικά; Μόλις κλείσουμε θα τα πείτε.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Επιγραμματικά. Μια ερώτηση, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Δεν χρειάζεται να είναι σε όλη την Συνεδρίαση.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Αν έχουμε απόφαση του δικαστηρίου, εγώ που υπογράφω εκατομμύρια ενταλμάτων, κυρία Πρόεδρε, αν έχω απόφαση δικαστηρίου και υπογράφω την απόφαση του δικαστηρίου, υπάρχει περίπτωση αναθεωρήσεως όταν λέτε ή αναψηλαφήσεως ή οτιδήποτε άλλο;

Έχω μια απόφαση δικαστηρίου για τον πλουτισμό του Δήμου κλπ. και όλη η διαδικασία την βλέπω στα μάτια μου ότι είναι παλιά, μπορεί να είναι καινούργια, μπορεί (...) σε κάθε διαδικασία. Υπογράφω.

Αυτό είναι το ερώτημα. Έχω καμία επίπτωση ή μπορώ να μην υπογράψω; 2 ερωτήσεις.

A. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Δεν μπορώ να σας απαντήσω σε αυτό γιατί δεν ξέρω όλο το υλικό. Αν έχετε απόφαση δικαστηρίου και είναι τελεσίδικη νομίζω ότι πρέπει να υπογράψετε, σε γενικές γραμμές, γιατί το δε δικάσιμο ισχύει έναντι αληθείας. Αυτό είναι.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Λοιπόν, αγαπητοί συνάδελφοι, εντάξει κυρία Πρόεδρε.

Κύριε Ζυγούρη, δεν ολοκληρώθηκε η τράπεζα, γιατί σηκωθήκατε;

Αγαπητοί συνάδελφοι, εγώ καταρχήν να εκφράσω τα ευχαριστήρια, εξ ονόματος, κύριε Καραντινέ, σας παρακαλώ, ακούσαμε, κάναμε, αφήστε να κλείσουμε.

B. ΜΑΡΜΑΛΙΔΟΥ: Υπάρχει και μια απάντηση που πρέπει να δώσω και την περιμένει διακαώς.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Παρακαλώ δώστε την.

B. ΜΑΡΜΑΛΙΔΟΥ: Ναι, γιατί με ρώτησε 3 φορές.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ναι, η κυρία Θεοτοκάτου, το θυμάμαι.

B. ΜΑΡΜΑΛΙΔΟΥ: Καταρχήν ως διακεκριμένη νομικός θα έπρεπε λίγο να με είχε βοηθήσει. Και να ξέρει ότι εγώ είμαι εδώ με την ιδιότητα μου ως Πρόεδρος του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών και σε καμία περίπτωση δεν έχω την άδεια να εκπροσωπήσω την Εθνική Τράπεζα.

Παρόλα αυτά, επειδή είμαι από 20 χρονών φοιτήτρια στην Εθνική και την θεωρώ όχι πρώτο, την θεωρώ το σπίτι μου γενικότερα, θα πάρω την ευθύνη να δώσω την απάντηση στο ερώτημα που θέσατε, αν και ήταν λίγο γενικό.

Λοιπόν, αυτή είναι η διαφορά μας μεταξύ εσωτερικού ελεγκτή και του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Εσείς, φαντάζομαι, δεν ξέρω την δουλειά σας, ότι δίνετε ένα πόρισμα και εδώ πέρα όπως είδα λίγο αγανακτισμένους τους κυρίους Δημάρχους, είναι υποχρεωμένοι να

το τηρήσουν, είναι νόμος. Σωστά; Είναι νόμος ή δεν είναι για αυτούς;

ΣΥΝΕΔΡΟΙ: (εκτός μικροφώνου)

B. ΜΑΡΜΑΛΙΔΟΥ: Η ρήση σας είναι νόμος για τον κύριο εδώ, συνάδελφο, τον κύριο Τόγκα, είναι νόμος ή δεν είναι;

A. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Ελέγχουμε την νομιμότητα, ναι.

B. ΜΑΡΜΑΛΙΔΟΥ: Μπράβο. Λοιπόν, σε αντίθεσή με τον εσωτερικό έλεγχο, ο οποίος είναι «υπάλληλος» εντός εισαγωγικών, του φορέα στον οποίο εργάζεται.

Εγώ δηλαδή είμαι στέλεχος της Εθνικής, είμαι υπάλληλος. Άρα ο λόγος μου, κι αυτό δεν ισχύει μόνο στην Ελλάδα, είναι διεθνώς, ο εσωτερικός έλεγχος δίνει τα πορίσματα του και δίνει την γνώμη του και γνωματεύει για το τι συμβαίνει, με βάση δειγματοληπτικούς ελέγχους, στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας που εργάζεται.

Αν το Διοικητικό Συμβούλιο υιοθετήσει ή όχι τις προτάσεις του εσωτερικού ελέγχου, αυτό, όπως πολύ σωστά επισημάνθηκε εδώ από τους κυρίους Δημάρχους, είναι ευθύνη δική τους. Αυτή είναι η διαφορά μας.

Τώρα, επειδή όπως είπα η Εθνική είναι το σπίτι μου, και το εννοώ, η κρίση η τραπεζική στην Ελλάδα, γιατί είμαστε όλοι εδώ μορφωμένοι άνθρωποι, με ένα επίπεδο, δεν προήλθε από τις τράπεζες όπως έγινε στην Αμερική. Η κρίση στις τράπεζες προήλθε από το country risk που ήρθε και σάρωσε τα πάντα.

Όταν δίνεις ένα δάνειο, το συγκεκριμένη στιγμή που το δίνεις, το δίνεις λαμβάνοντας υπόψη σου την κατάσταση τη συγκεκριμένη στιγμή. Όταν έρθει η καταστροφή, όταν έρθουν οι πλημμύρες, όταν έρθει πόλεμος, όταν έρθει αυτή η ανείπωτη κρίση είναι μια άλλη κατάσταση, άλλα δεδομένα.

Αυτό ήθελα να πω και νομίζω ότι πρέπει να κάλυψα την ερώτησή σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ευχαριστώ. Και μια λέξη από τον κύριο Σελίμη, ελάτε.

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: (εκτός μικροφώνου)

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Θέλετε να απαντήσετε;

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Την ερώτηση την έκανα γιατί είχα ακούσει, ακόμη ένας έλεγχος; Επομένως πρέπει να υιοθετήσουμε έναν έλεγχο, τον εσωτερικό έλεγχο. Εγώ είμαι θιασώτης.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου)

Α. ΘΕΟΤΟΚΑΤΟΥ: Ναι, με συμβουλευτικό χαρακτήρα, αλλά να υιοθετήσουμε έναν έλεγχο αξιόπιστο και αποτελεσματικό, ο οποίος θα οδηγήσει στην αναδιάρθρωση των διοικητικών δομών. Αυτό έχει σημασία.

Επομένως αυτός ο έλεγχος νομίζω ότι δεν φτάνει για να καλύψει και τον εξωτερικό έλεγχο. Πρέπει να διατηρηθεί ο εξωτερικός έλεγχος.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ευχαριστώ. Ο κύριος Σελίμης μια κουβέντα παρακαλώ.

Ι. ΣΕΛΙΜΗΣ: Ευχαριστώ κύριε Πρόεδρε. Δυο πράγματα μόνο για να μην μείνουν αναπάντητα. Μικροί, μεγάλοι Δήμοι. Είναι προφανές ότι δεν μπορούμε να πούμε στο Δήμο Κάσου να έχει μονάδα εσωτερικού ελέγχου.

Ακούσαμε όμως χτες τον Υπουργό, τον κύριο Σκουρλέτη για την περίπτωση των Τεχνικών Υπηρεσιών και για την προώθηση διαδημοτικών συνδέσμων ανά Νομό, έτσι ώστε να έχουν την αναγκαία επάρκεια.

Δεν είμαστε οι μόνοι, είναι σε πολλές χώρες που συμβαίνει αυτό. Μπορούμε να το δούμε, να πάρουμε μια καλή πρακτική.

Ιδιωτικός, δημόσιος τομέας. Δεν σημαίνει ότι ο εσωτερικός έλεγχος στον ιδιωτικό τομέα στην χώρα μας, που έχουμε οικογενειακές επιχειρήσεις ή επιχειρήσεις μεγαλομετόχων λειτουργεί πάρα πολύ καλά σε όλες τις περιπτώσεις.

Θα πάρουμε ό,τι καλό μπορούμε, όμως, με απόλυτο σεβασμό στην αυτοτέλεια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η οποία άλλωστε είναι και συνταγματική υποχρέωση όλων, και να πούμε ότι τίθενται και ζητήματα δικαιοδοσίας, οργάνων, όταν μιλάμε για δημόσιο τομέα και για Τοπική Αυτοδιοίκηση ή Κεντρική Διοίκηση.

Γραφειοκρατία. Ο εσωτερικός έλεγχος είναι κατεξοχήν όργανο κατά της γραφειοκρατίας. Ακούσατε πριν την Πρόεδρο που είπε ότι υπάρχει μια σκέψη και μέσα στο Ελεγκτικό Συνέδριο να υπάρχει ένας μηχανισμός εσωτερικού ελέγχου. Αυτό τα λέει όλα, έχει προβληματίσει και το ΣΔΟΕ, έχει προβληματίσει και τους δικούς μας ελεγκτικούς μηχανισμούς, να κάνουμε και εμείς μια δομή τέτοια, για να βλέπουμε εσωτερικά πώς πάμε και να αποφεύγουμε λάθη.

Αλλαγή του ορίου, του προσυμβατικού ελέγχου. Αυτό ειπώθηκε πριν και από τον κύριο Πετρίδη. Θεωρώ, είναι κάτι πάρα πολύ σημαντικό. Η κυρία Πρόεδρος άλλωστε έχει σειρά προτάσεων πάνω σε αυτό που μπορούν να συζητηθούν και επομένως όλη η διαδικασία των ελέγχων να μπει σε μια νέα δομή, μια νέα τάξη, έτσι ώστε ούτε να μιλάμε για τον έναν ελεγκτή με τους κινδύνους που αυτό έχει, αλλά να έχουμε καλό συντονισμό και λιγότερες επικαλύψεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ευχαριστώ πολύ τον κύριο Σελίμη.

Ο κύριος Φίλος μια κουβέντα.

Ι. ΦΙΛΟΣ: Ευχαριστώ πολύ. Ήθελα να κάνω μια αναφορά και μόνο σε αυτό το οποίο στην αγγλική λέγεται public interest, δηλαδή οντότητες δημοσίου συμφέροντος.

Και όντας και μέλος της Επιτροπής, η οποία εποπτεύει τους ορκωτούς λογιστές, να πω ότι οι πρώτοι ορκωτοί, οι οποίοι κληθήκανε για να ελεγχθεί το έργο τους ήταν οι των εισηγμένων εταιριών με μεγάλη διασπορά μετόχων, γιατί θέλουμε να προστατέψουμε τους μικρομετόχους, οι ορκωτοί ελεγκτές των Δήμων και οι ορκωτοί ελεγκτές των νοσοκομείων.

Άρα υπό αυτή την έννοια και ο εσωτερικός ελεγκτής αντίστοιχα γίνεται κατανοητό ότι μπορεί να δουλέψει παρόμοια και στα 3 αυτά κομμάτια επιχειρηματικής.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Ευχαριστούμε πολύ. Αγαπητοί συνάδελφοι, μπαίνουμε στο τέλος αυτής της τράπεζας.

Δυο κουβέντες να πω επ' αφορμής της ολοκλήρωσης. Καταρχήν δεν είχε καμία πρόθεση κανείς και θέλω να το διευκρινίσω, απέναντι στην Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία μας έκανε την μεγάλη τιμή να είναι κοντά μας. Και μάλιστα, όπως είπα και στην αρχή, με πάρα πολύ καθυστέρηση και την ευχαριστώ για αυτό και για την υπομονή της, νομίζω ότι χρειάζεται δουλειά ακόμα, για να μπορέσουμε να πειστούμε ο ένας και ο άλλος βαθμός και οποιοιδήποτε άλλοι συμμετέχοντες σε αυτό.

Κυρίως όμως, κατά την άποψη μου, πρέπει να πειστεί η νομοθετική εξουσία. Η οποία νομοθετική εξουσία έχει την ασυλία παντού, έχει την σοφία νομίζει παντού. Δεν ακούει κανέναν και θέλουμε πολλή δουλειά.

Εμείς είπαμε. Ο προληπτικός έλεγχος μας ταιριάζει, τον θέλουμε. Να είναι γρήγορος, ευέλικτος, αποφασιστικός, διαφανής και δίκαιος.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: (εκτός μικροφώνου) Και επιεικής.

ΠΡΟΕΔΡΕΙΟ (Γ. ΠΑΤΟΥΛΗΣ): Και επιεικής προφανώς. Από εκεί και πέρα όμως, όπως ειπώθηκε και από την κυρία Θεοτοκάτου, αλλά και προφανώς από όλους μας, που το ξέρουμε, υπάρχουν πολλοί αλληλοσυμπληρωμένοι, ανεξάρτητοι φορείς, οι οποίοι καθυστερούν την εξέλιξη και αυτό είναι κόστος για το κράτος. Και χρόνου και ποσού, το είπε και ο κύριος Μουράτογλου, ο Γενικός Γραμματέας και σωστό είναι.

Άρα λοιπόν, εδώ έχουμε δυο πράγματα. Το 1^ο τι κάνουμε το 2019, αν εμείνουν στην διαδικασία του προληπτικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Οπότε από εκεί και πέρα, την κυρία Θεοτοκάτου, θα την συναντάτε στον καταστατικό έλεγχο, ο οποίος θα είναι βαρύς ο πέλεκυς και ο οποίος σαφέστατα, εκ του νόμου, θα έχει μια διαδικασία διαφορετική από αυτή την οποία σήμερα συζητάμε ως Αυτοδιοίκηση. Η κυρία Θεοτοκάτου, επ' αφορμής που είναι εδώ. Μπορεί να, εν τοιαύτη περιπτώσει, η Αυτοδιοίκηση θα έχει το πρόβλημα.

Και το 2^ο, θεωρούμε ότι εδώ βάλαμε μια παράμετρο του εσωτερικού ελέγχου, όχι ως διαδικασία του να προστεθεί, αλλά σαν μια διαδικασία προληπτική που θα αφαιρέσει τον καταστατικό έλεγχο. Δηλαδή μια διαδικασία ευέλικτη, γρήγορη, δυνατή, όπου εκεί θα πούμε μέσα από την Διοίκηση της Αποκεντρωμένης ή την Διοίκηση κάποιων άλλων, μην αρχίζω να λέω ονόματα τώρα, ίσως είναι και κακό να το κάνω, οι οποίοι είναι ουσιαστικά φορείς που έρχονται από πάνω, από τον ήδη υπαρκτό έλεγχο. Άρα θα είναι άλλη μια διαδικασία πίεσης προς την νομοθετική εξουσία, υπέρ της πρόληψης και όχι της καταστολής.

Και υπό αυτή την έννοια, εμείς προκρίνουμε κάτι το οποίο σαφέστατα υπάρχει επί της πράξεως, σε μια φιλική χώρα όπως είναι και η Γαλλία.

Υπό αυτή την έννοια σήμερα παρουσίασε και την πράξη του θέματος ο κύριος Wendling, ο οποίος παρουσίασε το πώς το εφαρμόζουν αυτό στην Τοπική Αυτοδιοίκηση Γαλλίας.

Με αυτές τις σκέψεις και προφανώς θα θέλαμε 1-2 ώρες ακόμα, όμως δεν είναι δυνατόν. Εμείς υποσχόμαστε, θα επανέλθουμε σε αυτό το θέμα.

Ευχαριστώ όλο το πάνελ και κυρίως εσάς που είχατε την υπομονή με προσμονή να περιμένετε το τέλος. Ευχαριστώ.